

CLEMENT ATTLEE, ko je v svojem govoru v novi organizaciji združenih narodov apeliral za resnično edinost in sodelovanje med državami. Vendar pa je vzel njegovemu apelu bilo na tem njenem prvem zborovanju, ki se vrši v Londonu, že mnogo nesoglasij — največ seveda med Anglijo in Rusijo, ker se njuni imperialistični interesi najbolj križajo.

Ameriška vlada predlaga, da Trst ostane pod Italijo

Podpredsednik jugoslovanske vlade Edvard Kardelj ožigosal načrt ameriškega državnega oddelka za razdelitev Primorja.—Velika naklonjenost Rimu

V prejšnji številki na tem mestu je bilo poročilo o načrtu jugoslovanske vlade za rešitev primorskega vprašanja. Optimisti so upali, da ga bo velika peticija, ki sedaj v Londonu in na licu mesta snuje mirovno pogodbo z Italijo, saj v glavnem upoštevala.

Naklonjenost italijanskim zahtevam

Ampak ako so poročila iz Londona točna, je ameriška politika sedaj naklonjena Italiji veliko bolj kot pa ji je bila pod Wilsonom v prvi svetovni vojni. Dočim je Wilson takrat pobijal načrt za podelitev jugoslovanskega Primorja Italiji, pa se sedaj naša vlada ogreva, da ostane krivica, storjena takrat Sloveniji in Hrvaški, nepopravljena.

Očitno je, da je ameriški državni departament vezan podpirati Italijo proti Jugoslaviji, bržkone vsled kakih tajnih dogovorov.

Prehod Italije iz sovražnice v "sobojevnico"

Ko so ameriški tajni zaupniki določili pri kralju Emanuelu in Badogliu ter kronprincu Umbertoju, da vržejo Mussolinija, smo v tem listu rekli že takrat, da so jim morali v nagrado kaj obljubiti. In pa da so bile te obljube v glavnem to, da bosta angleška in ameriška vlada šttila kralja ter njegov tron, in pa da se Italije ne bo preveč obrezalo. Newyorški nadškof Spellman—nedavno je bil povišan v kardinala — bi mogel o tem veliko razložiti, kajti bil je on, ki je takrat zahajal v Rim k sveti stolici in imel pri tem priložnost dokazovati Vatikanu, kralju in njegovim ljudem, koliko boljše bo za Italijo, ako se odpove dužboju in*sklene premirje z zavezniki. Tako se je tudi zgodilo.

In iz sovražnice je Italija postala v dobrem tednu "sobojevnica" na zavezniški strani. Sicer je prav malo pomagala, toliko več pa je zahtevala od njih podpore v živežu in drugem blagu.

Ameriški načrt osupnil Slovence

Načrt ameriške vlade glede bodoče meje med Italijo in Jugoslavijo je osupnil kajpada najbolj Slovence, ker so največ prizadeti. Friderick Kuh poroča čikaškemu "Sunu" v depesji z dne 2. feb. iz Londona, da je ameriška delegacija predložila komisiji velike četvorice, ki ku-

je mirovno pogodbo za Italijo, svoj načrt tajno. A se je o njemu kmalu izvedelo. Glasom tega poročila bi šla nova meja nekako sredi Istre in Trst z zaledjem bi se ostal pod Italijo. S tem kajpada tudi Gorica. Ameriški načrt rešitve tega vprašanja je predložil komisiji v imenu ameriškega državnega tajnika Byrnesa James Dunn. V nji so poleg Zed. držav zastopane Anglija, Francija in Sovjetska unija. Načrt, z zemljevidi vred, kakor jih je izdelal naš državni departament, je bil predložen komisiji zadnji četrtlet. A že drugi dan se je glas o njemu raznesel med vsemi diplomati, ki se interesirajo za zadevo. Kajti v kovanju mirovne pogodbe z Italijo je vprašanje bodočnosti Primorske eno najvažnejših.

Jugoslavlani protestirajo

Ker se v Londonu vrši sedaj konferenca združenih narodov, je tam tudi precejšnja jugoslovanska delegacija. Načeljuje ji podpredsednik vlade Edvard Kardelj. Friderick Kuh pravi, da so se nad ameriško sugestijo zelo zgražali, dasi za enkrat le "neuradno". Ampak Kardelj je v intervjuju s Kuhom dal razumeti, da bo ta "neuradnost" trajala le dokler ameriška delegacija svojega predloga javno ne razglasi. "Za vse jugoslovansko ljudstvo bo mučno in skrajno (Konec na 5. strani.)

AMERIŠKA VOJAŠKA OBLAST V NEMČIJI V PODORO REAKCIJI

V občinskih volitvah meseca januarja v ameriški zoni Nemčije so dobili veliko večino mandatov konservativni in reakcionarni krogi. Poročevalec Marshal Fieldovega tiska Edd. Johnson piše iz Berlina, da je bilo tak rezultat v naprej pričakovati in da je ameriška vojaška uprava takega tudi želela. Pravi, da na podlagi odredb ameriške oblasti bi bil drugačen izid nemogoč. Nihče v Nemčiji, razen tistih, ki delujejo za kulisami, ni želel volitev v tem času. V sovjetski, angleški in francoski zoni okupirane Nemčije še niso dovoljene. A ameriška vojaška uprava jih je v svoji zoni hotela in izvedla, čeprav so jih ji socialisti in drugi napredni krogi odsvetovali, češ, sedaj še ni čas zanje. Johnson poroča, da so proti njim socialisti ne le nasprotovali temveč protestirali proti odredbi ameriške oblasti, ker je hotela volitve ne da bi bili napredni sloji politično dovolj organizirani in pripravljeni na kampanjo.

Vzlic protestom pa je ameriška vojaška oblast volitve odredila, češ, da se bodo Nemci le na ta način učili demokracije... Ta argument je pretveza, pravi Johnson, kajti zadaj so bili drugi motivi. Nemci po njegovem mnenju upravičeno sumijo, da je ameriški oblast v Nemčiji, kakor v Avstriji, predvsem zato, da zmagajo klerikalci in reakcionarni elementi.

Ameriška zona v Nemčiji je bila zadnja, ki je dovolila obnovev političnih strank, dočim so bili klerikalci v nji politično aktivni od početka okupacije. Oni imajo duhovščino, ki je delovala politično brez ovir, in lajke, ki so dobili od ameriške oblasti važne politične službe, dočim so naprednim slojem vzeli voditelje v koncentracijske kempe ali pa so v begunstvu.

Očividno gre ameriškim oblastim predvsem za to, da se Nemčijo ohrani staremu gospodarskemu redu in da se v nji ustvari nekako tako demokracijo, kakršno je imela v ponesrečni weimarski republiki. Alternativa je socializem ali pa komunizem, ki ga hoče vladajoči sloj Zed. držav preprečiti in zato podpira posredno ali pa neposredno rajše reakcijo, bodisi v Nemčiji, Italiji, v Avstriji ali kjerkoli na svetu.

KNJIGA PROSVETNE MATICE IZŠLA

Minuli teden je izšla letošnja knjiga Prosvetne matice. To je njen štiriindvajseti zvezek. Vsebuje povesti in črtice Etbina Kristana, predgovor in pa opis o Kristanovem delovanju. V uvodu pravi pisec o njemu, da Slovenci nimamo o Etbinu Kristanu nobene večje študije, čeprav je bil, tako kot literat kot socialni mislec in politik, da ga zgodovinar njegove dobe ne bo mogel zgrešiti. Tako tudi nimamo točnega pregleda njegovega ogromnega dela, ki ga je izvršil na slovenskem književnem polju — delo, ki je deloma shranjeno med knjižnimi platnicami, dočim je ostali del raztresen po nešteti slovenskih revijah, časnikih in drugih publikacijah na obeh straneh Atlantskega oceana.

Pisec podatkov o Kristanu nato dostavlja, da so podatki o njemu tudi v tej knjigi skromnejši kakor bi se smelo pričakovati, vendar pa so saj glavni zbrani skupaj.

Vsebinska knjige je sledeča: "Zorka", ki je povest iz tužnih dni Slovenije in njene borbe za svobodo.

Druge povesti v nji so "Sleci — oblec", "Jadviga", "Nevidni most", "Nevesta iz starega kraja" in "Plača za dobroto". Vsekakor je ta knjiga lep dodatek v zbirko ostalih štiriindvajsetih knjig Prosvetne matice in smo prepričani, da bo čitateljem ugajala.

Te vrstice niso ocena tega Kristanovega dela ampak le poročilo o knjigi. Razposlana je bila društvom, ki so v Prosvetni matici, ta teden.

150,000 domov na leto

Trgovski departament pravi, da 150 ameriških kompanij, ki se bavijo z izdelovanjem hiš, lahko producira 150,000 takih domov na leto. To so hiše, ki so izdelane že v tovarnah, a na licu mesta jih je treba le sestaviti skupaj.

Veliko divjačine

Vladni urad za prezervacijo živalstva pravi, da se je divjačina pomnožila v vojnih letih šestkrat bolj kot pa ljudje. Vzrok je, ker je bilo manj lovcov in streljiva je manjkalo.

Amerika zaveznikom materijalno zelo veliko pomagala

Predsednik Truman je kongresu dne 31. januarja poročal, da so znašale lend-lease dajatve zaveznikom od marca 1941 do oktobra 1945 nad 46 milijard dolarjev.

Od tega je dobila Anglija s svojimi dominjoni \$30,269,210,000, Rusija \$10,801,131,000, Francija blizu poldrugo milijardo, Kitajska \$631,509,000, ameriške republike \$421,467,000, Nizozemska \$162,157,000, Grčija \$75,416, Belgija \$52,443,000, Norveška \$34,640,000, Turčija \$28,063,000, Jugoslavija \$25,885,000 in razne druge dežele \$34,284,000.

Vse te dajatve se nanašajo na municijo, letala, tanke, ladje, živež za armado, prevažanje zaveznških armad v naših ladjah, popravila itd.

Rekonstrukcija Bjelorusije hitro napreduje

Mesta in drugi kraji v Bjelorusiji, ki so v minuli vojni silno trpela, se hitro obnavljajo. Rušena so bila v nemški invaziji, in pa tudi od rdeče armade, ki je na svojem umiku podirala mostove, tovarne in javne naprave.

Ogromno škode je vojna povzročila tudi poljedelstvu, a sedaj je v Bjelorusiji spet obdelane že 70 odstotkov zemlje in 80 odstotkov kmetov ima zopet govejo živino.

V razrušenem Minsku so elektrarne obnovljene in poulična železnica spet obratuje, enako v Gomilovu, Borisovu, Gomelu in v drugih večjih mestih.

Moč atomske bombe

Ameriško vojno poveljstvo je s sodelovanjem japonskih oblasti dognalo, da je bilo od atomskih bombe v Hirošimi ubitih 78,150 ljudi, 228,395 pa ranjenih.

Vračanje naših vojakov z Japonske

Meseca decembra je bilo poslanih iz Japonske 91,017 naših vojakov.

RODOVNIK

Domišljav francoski plemič je hotel nekoč spraviti v zadrego slavnega romanopisca Aleksandra Dumasa (izgovori Dima), čigar rod je izhajal od neke Zamorke.

"Vaš gospod oče, general, je bil vendar Mulat, gospod Dumas?"

"Tako je," je odgovoril Dumas.

"In vaš stari oče?" je spraševal dalje aristokrat.

"Je bil Zamorec, gospod grof," je Dumas prostodušno odgovoril.

"In vaš praded, če smem vprašati?"

"Je bil opica, dragi gospod," je odvrnil Dumas, ki ga je minulo potrpljenje, "moj rodovnik se namreč začne tam, kjer se vaš ncha!"

KOMENTARJI

"Zaupajmo Ameriki!" Tako je bilo vzklikano med vojno tudi med nami, posebno z ozirom na jugoslovansko vprašanje. Da, zaupajmo ji, toda kateri "Ameriki"? Mar tisti Ameriki, ki jo zastopajo in v veliki meri vodijo južnjaški toriji? Ali oni, ki se v kongresu trudi spraviti skozi čim strožje protiujnijske zakone? Ali pa taki Ameriki, kakršni zastopa vplivni newyorški kardinal Spellman?

Peter II. je Ameriki zelo zapal, ker mu je obljubila vrniti na tron. Ampak v vojno proti Jugoslaviji za ohranitev njegovega trona in krone ni hotela iti in tako ji Peter več ne zapala. Veliko zaupanje vanjo je gojil tudi habsburški Oto. In imel je tudi velike razloga za to, kajti za svoje vladarske ambicije ni dobil nikjer toliko pohute kot v Washingtonu. Ampak je tudi neka druga, liberalna Amerika, ki sicer še ne odločuje — kajti napredni elementi v vladi imajo malo besede, so pa močni v kritiziranju. Oni delujejo za tako Ameriko, v kateri bo tudi "navaden človek" prišel do veljave.

V Jugoslaviji ni svobode tiska in reporterji tujezskega tiska nimajo pravice poročati po svoji vesti. Tako namreč pravijo. Toda poročila, ki jih piše za Knightove dnevnike Leigh White, dokazujejo nasprotno. Teško bi mogel kdo pisati o kaki deželi na njenem terenu tako provokativno, kot je storil v seriji člankov omenjeni Leigh White. In te žaljive spise je brozajvil svojem tisku iz Beogradu, Zagreba in Ljubljane, ter pred očmi jugoslovanskih cenzorjev. Ako bi bili njegovi hujskajoči članki resnični, morada bi mu jih cenzurirali in njegaj izgnali iz Jugoslavije. V izdaji čikaških Daily News z dne 31. januarja piše med drugim:

"Dasi večina opazovalcev v Jugoslaviji priznava, da število Titovih nasprotnikov daleč presega število njegovih pristašev. Raob enem tudi priznava, da se (Konec na 5. strani.)

opozicija ne bi mogla proti Titu oglasti efektivno na miren način, razen ako bi dobila defenitivno podporo iz inozemstva."

To je sugestija za intervencijo in Leigh White ni edini, ki namiguje nanjo. Mnogi jo kar odprto zahtevajo. White piše iz Zagreba, da ako skuša imeti opozicija shod, ga ji razbije OZNA (Titova tajna policija). Njene voditelje se tira v ječo. In vzlic zakonu, ki jamči svobodo tiska, je bil še vsak opozicionalen list v Jugoslaviji zatrt. Tednik "Demokratija", ki ga je v Srbiji izdajal Milan Grol, je bil zadušeno s sedmo številko. Oborožene tolpe komunistov so zavirale razpečavanje Grolova lista v Beogradu s silo. Na časopisnih stojnicah so pograbili vse izvide "Demokratije" jih polili z gasolinom in zažgali. (Čemu treba papir polivati z gasolinom, posebno v deželi, kjer olja manjka na vseh koncih in krajih, je uganka.) Ljudi, ki so jih dobili brati "Demokratijo", so komunisti pretepli. Druge opozicionalne liste so enako uničevali.

Uničevanja tiska, kakor ga v Jugoslaviji opisuje Leigh White, je bilo na slične in še bolj na nasilne načine tudi v naših demokratskih Zed. državah jako veliko. In se lahko dogodi, da ga bo še. Kajti nasilne tolpe niso jugoslovanska iznajdba. Pri nas v Ameriki so veliko bolj v modi.

Pregovor pravi, da večih tudi slepa kura najde zrno. In tako se je to saj v malem posrečilo tudi žurnalistu Whiteu. V depesji iz Ljubljane dne 2. feb. piše, da je Jugoslavija še v stanju civilne vojne. Pravi, da velja to posebno za Srbijo, kjer si Titovi uradniki sploh ne upajo med ljudi brez oboroženega spremstva. Eden Titovih generalov je bil nedavno ubit, ko je skušal v centralni Srbiji zadušiti upor Mihajlovičevih četnikov. Posamezni Mihajlovičevi oddelki so v boju s Titovo oblastjo tudi v Macedoniji in v nekaterih krajih v Črni gori. Raob enem tudi priznava, da se

V EVROPI NASTALA ZA KRALJE IN MONARHISTE SLABÁ DOBA

V državah, ki so v sovjetski sferi vpliva, nimajo monarhisti nobene zaščite in dvorjanom je odzvonilo. Madžarska, ki je bila monarhija z regentom na čelu, se je dne 1. februarja oklicala za republiko. Prej je to storila jugoslovanska ustavodajna skupščina in pa Albanija. Bolgarija je na papirju še monarhija, toda bo tudi ona postala republika.

Ako ne bi bilo angleške oborožene intervencije, bi bila tudi Grčija že republika. Toda srd proti grškemu kralju, ki vedri v Londonu, je tolikšen, da si ga Angliji naklonjena grška vlada ne upa poklicati nazaj in sedanja angleška vlada ga ji tudi več ne usiljuje, kot ga ji je Churchill. Vendar pa se v Grčiji vprašanje monarhije ali republike zavlačuje in plebiscit o tem obeta že še za par let.

Tudi Italija bi se iznebila kralja čim so zavezniki prišli v Rim, toda angleška in ameriška vojaška oblast sta to preprečile, češ, da se mora vsaka sprememba vladnega sistema izvršiti ustavno. Med tem so se monarhisti v Italiji močno organizirali in utrdili. Glavno oporo imajo v duhovščini in oficirjih. Ampak vzlic temu bi dvora v Italiji ne bilo več, ako bo bilo od večine ljudstva odvisno.

V Belgiji imajo spor zaradi kralja Leopolda. On bi se rad vrnil na prestol, pa mu sedanja vlada ne dovolja. Belgijski monarhisti pa so močni in smatrajo, da njihov dvor še ni v nevarnosti.

V Avstriji je prišel tipati habsburški Oto, ki se je tudi nadejal angleške in ameriške podpore v svojih prizadevanjih, da pride na tron. A je sedaj izprevidel, da ga ljudstvo ne mara, amerika višja družba ("so-ciety") pa mu ne more pomagati.

Zelo priden v naporih za pridobitev kraljevske službe je Don Juan, ki misli, da bi bilo za Španijo edino dobro, ako ji on pride za kralja. Pomaga mu Vatikan, ki je deloval tudi za obnovev habsburške monarhije. Ampak ljudstva so sita starega reda in hočejo ne samo odpravo kronanih frotov ampak popoln socialni preobrat.

Pomen pridruženja unije premogarjev k AFL

Po desetih letih je John L. Lewis z unijo premogarjev U. M. W. spet v Ameriški delavski federaciji, od katere se je ločil, ker ni hotela podvzeti akcije za organiziranje delavstva v masnih industrijah. Staremu vodstvu je napovedal boj in ustanovil novo unijsko gibanje, ki se je razvilo v močno zvezo industrialnih unij. Od nje se je ločil s svojo unijo vred pred štirimi leti, kakor je zagrozil v naprej, da bo storil, ako bo Roosevelt leta 1940 znova izvoljen. Hotel je, da bi unija CIO agitirale proti njemu, a so njeni člani glasovali večinoma zanj, kakor tudi premogarji. Lewis, ki se je bil z Rooseveltom smrtno skregal, je to togotilo a besedo je držal. In kakor je prej deloval za CIO

tako je bil po predsedniških volitvah 1. 1940 proti njim.

Po izstopu UMW iz CIO je pričel Lewis flirtati z eksekutivno AFL za pridruženje svoje unije k nji, pa mu ni šlo gladko. Nekateri člani eksekutive so mu vsled starih sporov odločno nasprotovali, a drug vzrok je bil, ker je hotel pridruženje pod svojimi pogoji. Zahteval je mesto v eksekutivi, toda ker ni bilo nobenega praznega, mu ga niso mogli dati. Vrh tega so rekli, da mora unija UMW razpustiti svoj distrikt 50, predno jo sprejmejo. Vanj je Lewis nabiral člane v kemični industriji in v raznih drugih strokah in s tem prišel v navzkrižje z unijami AFL, s katerimi je s svojim novim distriktom skušal tekmo-

vati.

Tako je ostala UMW sama za se štiri leta. Na zadnji seji eksekutive pa je bil Lewis sprejet in izvoljen v odbor, ker je bilo mesto 13. podpredsednika prazno. S tem se je AFL povečala za okrog pol milijona članov in njen prestidž je postal toliko večji. Poleg tega je dobila eksekutiva AFL z Lewisom zelo daničeno osebnost. Morda bo Lewis na prihodnji konvenciji tudi kandidat za predsednika AFL posebno ker o sedanjem predsedniku Williamu Greenu govore, da ne bo več kandidat.

Vrnitev UMW v AFL je posebno neljuba uniji Progressive Miners, ki ima okrog 25,000 članov, večinoma v Illinoisu. Po pravilih AFL se bi Lewisove

unije sicer ne smelo sprejeti, ker določajo, da se sme v AFL sprejeti samo eno unijo iste stroke. S sprejemom UMW pa sta v AFL sedaj dve uniji premogarjev. Toda ker je unija UMW močna in vplivna, pa tudi bogata, se eksekutiva AFL na proteste unije. Progressive Miners ni hotela ozirati. Nedvomno bo narejen nanjo pritisk za združenje z UMW.

Nekateri proukujejo, da bo v kratkem AFL podvzela kampanjo za razpust CIO in pridruženje njenih unij k AFL. A ni verjetno, da pride kmalu do enotnosti. Bolj možno je, da se bo spor med tema dvema skupinama še poostil, dasi bi bilo združenje v resnici potrebno čimprej.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaje Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864Socialna revolucija Jugoslavije
dela reakciji velike preglavice

Jugoslovanska ustavodajna skupščina je koncem januarja odobrila novo ustavo Jugoslavije, ki je — na papirju, ako ne v praksi, vsakakor najdemokracičnejša, kar jih je še bilo napisanih. A bo tudi v praksi.

Namreč tako trdijo tam in tudi verujejo v svojo trditev. Seveda, demokracijo si v sedanji Jugoslaviji razlagajo povsem drugače kakor pa na primer tisti, ki še žele, da se Peter II. povrne vanjo.

Jugoslavija se je odločila prekiniti s prošlostjo in postati država socialne revolucije. Z njo je pričelo osvobodilno gibanje že takoj ko se je pojavilo. Ne samo z borbo proti okupatorjem, ampak ob enem za nov red.

Zato je Jugoslavija dobila med vojno sloves tudi med zavezniško buržvazijo, ker se je v resnici tepla, a ob enem si je nakopala sovražnikov kot nobena druga okupirana dežela v Evropi v tolikšni meri.

Tolkla je po italijanskih in nemških fašistih, po kvizlingih Nediču in Paveliču, po Rupniku in Rožmanu, a ob enem je uvažala socialni preobrat. Ni ga predvidevala šele ko se Nemce, Italijane, Madžare in druge oisicne čete izžene iz dežele. Osvobodilna fronta je gradila svojo borbo s temelja dalje na stališču, da mora postati nova Jugoslavija socialno urejena država.

Zato je to edina izmed vseh evropskih dežel, ki je socialno revolucijo izvedla že v osvobodilni borbi. Ne Poljska, ne Česlovaška, ne Bolgarija, Rumunija, Avstrija, Francija itd., itd., niso skušale tega. To delajo šele sedaj.

Jugoslavija se je osmelila, tvegala, žrtvovala in zmogala. Seveda, ako ne bi imela na svoji strani Sovjetske unije, bi ji Washington in London bržkone še vseeno usilila nazaj njen stari režim s kraljem Petrom na čelu. Ali pa morda ne, ker osvobodilna borba je bila poleg vsega res revolucija proti staremu režimu.

Nova ustavodajna skupščina je na svoji seji koncem januarja odobrila načrt vlade, da Jugoslavija postane ustavna, ljudska, demokratična federativna republika in tako je sedaj za zmerom konec kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakršno je skuval pokojni premier Nikola Pašić na temelju krfske deklaracije med prvo svetovno vojno in se svojega principa držal do konca svojih dni.

Dasi je imel stari Nikola nedvomno dober namen, je cilj zgrešil. Zidal je na velesrbstvo. Josip Brozović-Tito je njegovo zmoto popravil in tako je po tej vojni nastala Jugoslavija, ki ima respekt vsega sveta, neglede na sovražno propagando v ameriškem, angleškem, italijanskem in v raznem drugem tisku.

Taki Jugoslaviji je vredno pomagati. Podpreti jo, da do njene demokratične ustave res demokratična, in ji biti v zaščito, da ji njeni reakcionarni sovražniki znotraj in zunaj ne bodo mogli izpodkoptati tal.

Obnavljanje socialistične internacionale

Ze na mnogih delavskih konferencah med minulo vojno se je tipalo, kako spet obnoviti socialistično internacionalo. Komunisti so svojo razpustili vsled potreb vnanje politike sovjetske unije, socialistična pa je propadla, ker je bila zidana na trhljih podstavkah.

Med prvo svetovno vojno se je nesula, ker je njena birokracija misljala zgolj na glasovnico, in v dneh fašistične politične ofenzive pa je zašla v degeneracijo in ni bila kos za boj ne proti fašizmu, ne proti kapitalizmu, sploh ni bila za noben boj več sposobna.

Res, bili so slučajji, kjer so se socialisti imenitno držali, tudi ako so jim komunisti nagajali, n. pr. v fašističnem pruču v Avstriji, v španski civilni vojni, in zelo dobro tudi v Italiji. Pa v borbi proti nemški invaziji v Varšavi — no, in še marsikje.

Toda zgodovinsko dejstvo je, da sta obe internacionali — oziroma tri — v minuli vojni povsem propadle. Socialistična delavska internacionala že ko je Hitler povsem zagospodoval in je s tem postalo konec weimarske nemške republike, v kateri je imela — navidezno vsaj, pa tudi čestokrat zares — socialdemokratska stranka vodilno vlogo. Namreč, razumeti je treba, vodilno, ne odločujočo vlogo. Kajti odločevali so zavezništva — one dni kajne Francozi v prvi vrsti, Angleži, in zraven njih Washington, Rim, Vatikan, o — sploh ves kapitalistični svet, ki se je bal socialne revolucije in pomagal utrjevati Mussolinija, Hitlerja ter reakcijo po vsem širnem svetu.

Nemška socialna demokracija je tedaj skušala biti demokratična, podprla je v imenu demokracije celo izvolitev Hindenburga, zanašala se je na obljube kapitalističnih demokratičnih vlad, med tem pa so tolkli po nji prav tisti kapitalistični krogi, od katerih se je nadejala podpore. To je sijajno služilo nemškemu komunistom, nastala je strašna zmeda, v katero je posegel Hitler in bilo je konec socialnih demokratov v Nemčiji in konec komunistov v Nemčiji. Sedaj se znova obnavljajo, a niso svojemu prejšnjemu gibanju niti senca. Saj dozdaj še ne.

Socialistična internacionala je propadla, ker se je zavzela popolnoma in samo za demokratične metode, komunistična pa ker

STAVKOVNI VAL POJENJAVA, ker so delodajalci sami saj kolikor toliko spoznali, da jim delavcev ne bo več mogoče držati v podložnosti toliko kot so jih imeli do leta 1932. Gornje je skupina deklet, ki so bila v nedavni stavki telefonskih delavcev. Spor je bil poravnat sporazumno.

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

Zmerom iz svojega!

Semintja se kak dopisnik s svojim dopisom nehoti spominja na staro, bržkone tudi vam znano pravljico: Kako je Bog barval ptičke.

Po vrsti da je imel lončke pred sabo in v vsakem lončku različno barvo. Zdaj je vtaknil čopič v to, zdaj v drugo barvo, pa slikal uboge brezbarvne sirote, ko so druga za drugo pristopale predenj.

Nekatere so bile svojih barv vesele, nekatere ne. Gos, n. pr., je hotela imeti zlate noge in ji je stvarnik ustregel, zato pa ji odvzel njen dotlej prijetni glas in jo odslovil gagajočo... Prišlo je da se je i slavec, ko je ves srečen zletel k studencu, pa uzrl v vodi svojo podobo. Toliko lep-pih barv! On pa rjav, kakor predlansko listje... Pa ga je Vsevedni zavrnil, češ, kaj pa dar petja, haha? Mar bedaček mali ne ve, da bi mu bilo pisano perje v samo pogubo? (To o gosi in slavcu je iz neke druge bajke.)

No in ko je bilo naposled božje delo dovršeno in je božja roka že odložila čopič — je pripeljal še eden. Neskončno usmiljeni se ga je usmilil, pa postal vse lončke, da je zamudnika poslikal. Bil je to lišček.

Stvarnik si je ustvaril vse sam, ptiče in barve z lončki vred, vse iz nič. Z nami zemljanji je to drugače.

Res smo si v svoji razmeroma debeli glavi prinesli na svet možgane. Toda ti naši možgani so bili takorekoč obupno prazni. Vse, kar se je sčasoma vanje nabralo, se je nabralo od zunaj. Mati, oče, skratka dom nam je vcepil prvo znanje.

Dobrošerico dobrega in lepega, pa tudi nelepega smo se mimogrede 'nalezli' od tovarišije, in odraslih, ki so včasih pozabili, da je 'oblačilo'... In smo kakor papige ponavljali za njimi besede, ki jih na srečo nismo razumeli ter jih zopet pozabljali, preden smo jih utegnili razumeti.

Za tega nam je — pa bilo nam po volji ali ne — priskočila na pomoč šola, kjer smo se šele začeli sami sebe resnično zavdati in kjer smo se poleg abeced in poštevanke učili samostojne misliti in sklepati.

Ali najboljši dom, najboljša ljudska šola ne more opremiti mladega človeka z vsem, kar mu

jih je zanikavala. In vrh tega obe tudi iz golega oportunizma.

Kaj smujejo sedaj komunisti po svetu, ni še znano. Če pride namig iz Moskve, se kominterna nemudoma obnovi. Znano pa je, da se v socialističnih strankah močno deluje za obnovo socialistične delavske internacionale. V nekaterih strankah s pošteni nameni, a s vmes tudi politiki, ki se niso iz zgodovine zadnjega pol stoletja še nič naučili.

Morda bodo ljudje, kot so socialisti Leon Blum, Harold Laski in Pietro Nenni zmožni zapopasti, da po starem ne bo nič več šlo, in bodo od snovanja nove internacionale odrinili tiste, ki tišče nazaj v zmote.

je za življenje treba. Vse, kar mu lahko da in kar mu dati mora, je osnova, na katero si posameznik gradi svojo nadaljnjo izobrazbo. In če le ni klada, mu vzbudi ali podneti tudi znatnejšnost, ki mu je v poznejšem življenju še najučinkovitejša gonilna sila. Kdor si je že izza mlada začel prizadevati, da bi dobil odgovore na razne 'zakaje', ne bo nikoli odnehal. Tudi se ni bati, ali pa upati, da bo 'zakajev' kdaj na svetu konec — a vsakteri 'zakaj' ima svoj odgovor... Pri tem seveda ne mislim na vprašanja, ki kolobarijo okrog svoje osi, kot n. pr.: Kaj je bilo poprej: kokoši ali jajce? (Kdor se zadovolji z odgovori v sv. pismu, bo zasledil v njem na gornje vprašanje, da je Bog četrti dan ustvaril ribe v vodi in ptiče pod nebom. Kokoši pa je navzlic vsej njeni nesprenosti prštevati h ptičem. Zadoštuje?)

Zelo nespametno je misliti, da bi od šestega, pa do dvanajstega, oziroma štirinajstega leta nabrano znanje moralo zadoščati. Otroška glava sprejme in si osvoji le to in toliko, kar lahko razume in obvlada. Vse drugo odpade, se odbije. V pozabi ali vsaj v podzavest utone tudi še del tega, kar si je po večjem ali manjšem trudu že prisvojila. Od vsega ostane nazadnje bore malo. Telesni razvoj človekov pride prilično kmalu do svojega zastojanja in ne prekmalu tudi do svojega nazadovanja; njegovemu umskemu razvoju pa ni meje, razen, če si je naša duševna lenoba sama ne postavi.

Telesna stran človeka zahteva nego in hrano, pa naj je v razvoju, ali v zastoju; takisto zahteva nego in hrano človekova duševna in umska stran — na škodo pa se tu glad ne očituje, kajti razum, pamet nima želodca, da bi krulil. Posledica: otopenost. Kar ne vidi, ga ne boli; kar ne ve, mu ne kratki spanja. Taki ljudje verjamejo brez vsakega pridržka v vse, kar jim je verjeti zapovedano. Veliko lažje jim je namreč verjeti, nego pa premišljati. Zato se ni bati, da bi kdaj vzdavljali.

Imamo pa še drugo skrajnost duševnih 'velikanov'. To so tisti, ki so se iz gole komodnosti prilonili k svobodomiseltstvu. Srečala sem nekega takega tu v Ameriki. Umrl je že, zato la-

hko povem. "Jaz sem ateist, popolen ateist! — Duševne boje? Kakšne duševne boje! Saj človek nima duše. Videl sem, kako farji živijo, pa sem dejal: 'Kvragu vi in vaš Bog!' Naj le veruje tisti, ki mu vera nese. Jaz verujem v dolar v žepu in v dobro župco na mizi..."

Ne vprašajte, kako gre sočuteje in mržnja skupaj — ampak prav to dvojje hkrati je zbudil v meni.

Mnogim in pre mnogim od nas je manjkalo vsake višje šolske izobrazbe. A dopisi, članki nekaterih kažejo, kaj pomeni imeti voljo do učenja in za to potrebno vztrajnost. Nevarnost je le ta, da se kdo polasti kakšnega tujega ptiča, mu perjece nekoliko po svoje preuredi ali malce prebarva, pa nam ga predstavi — pod svojim imenu...

KAJ JE ČLOVEK?

(Odgovori raznih modrijanov.)

Aristofanes: Muhe enodnevne brez kril.

Pascal: Človek ni ne angel ne žival; in nesreča hoče, da ga napravi za žival tisti, ki hoče iz njega napraviti angela.

Montaigne: Resnično, človek je izredno ničemurno, izpremenljivo, nestalno bitje, tako da je težko izreči o njem gotovo sodbo.

Schopenhauer: Človek je v bistvu divja, strašna žival.

Proudhon: Človek je Bog. Gobineau: ... eminentno zlobna žival...

Taine: ... žival, ki se skuša braniti pred naravo in drugimi ljudmi.

Kant: ... edina žival, ki mora delati.

Carlyle: Žival, ki zna rabiti orodje.

Zola: Človek je še v svojih prijetnejših oblikah nenavadno zoprna žival.

Nestroy: Rajši prikrivajmo, da pripadamo sesalcem, ko se tako malo razlikujemo od njih.

Seneca: Kako bedno bitje je človek, ki se ne zna dvigniti nad človeka.

PIKETI SE UMAKNILI DUHOVNIKU

V Garyju je šel v jeklarino, kjer so delali stavkokazi, dne 27. januarja maševati katoliški duhovnik, ampak ga stavkarji, ki so piketirali pred vhodom v jeklarino, niso motili, pač pa se mu spoštljivo umaknili.

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na času in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost napram listu.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Na stavkovnem polju se je že precej spremenilo. Ford in pa Chryslerjeva korporacija sta podpisala pogodbo z avtomobilsko unijo. Mogoče ko boste čitali te vrstice, bo mir tudi v jeklarski stavki. Sedaj, ko to pišem, se vrše pogajanja med načelniki jeklarskega trusta, uni-je ter vlade glede povišanja cene jeklu. Stiri dolarje povišanja pri toni železa se tem ljudem ne zdi dovolj. Mislijo si, če že kdo more napraviti dobiček iz te stavke — zakaj bi ga ne mi? Mogoče imajo ti gospodje prav, dokler je vse v rokah privatne lastnine in ima država samo posredovalno moč. Torej tu ni vprašanje morale ampak samo profita.

V kongresu so se spravili na izdelavo raznih proti-delavskih postav, kar je, če se sodi po kakovosti sedanje kongresne zbornice, lahko pričakovati. V senatu govorančijo že kaka dva tedna naši južni senatorji, katerim je "filibuster" proti vsaki naprednosti domača stvar. To pot so spet rogovillili proti predlogi za takozvano "enakopravno zaposlenost." Ta zakon bi dal iste pravice črnecem pri upogledovanju kot belcem. Se ve, to je nekaj strahovitega za naše reakcionarje iz juga. Zakleli so se, da če je treba govoriti šest mesecev proti, bo to storjeno in dežela naj gre pa k vragu med tem.

Po svetu

Zborovanje združenih narodov v Londonu se vrši izvzemši glede vprašanja Irana, Grčije in Indonezije, še precej mirno. Za izvrševalnega tajnika organizacije združenih narodov je bil po dolgem obotavljanju izvoljen norveški zunanji minister Trygve Lie. O tem zborovanju bi se lahko veliko pisalo, ali do sedaj je še le, kot pravijo, samo malo polahkega spopada, v večini med Sovjetsko unijo ter Anglijo. Da imajo v svoji agendi precejšnjega dela, kot n. pr. problem uprave raznih otokov, kateri so spadali Japoncem, vprašanje miru v Evropi, kontrola atomske sile, razorožitev itd., je umevno.

Kot smo čitali v časopisih, je bilo poslano kakšnih dvajset večakov v zasledeno ozemlje Julijske marke, za proučevanje sklepanja miru med Italijo in Jugoslavijo. Kakšni so ti večaki ni nikjer povedano. Bojim se, da niso Slovencev preveč naklonjeni. Danes je jasno, da stoji Anglija na stališču, da naj spada Trst Italiji. Rusija je odločna za spanjanje Trsta Jugoslaviji. Kakšno je stališče naših ameriških zastopnikov nam še ni jasno, ali kot vedno — se navadno nagiblje na angleško stran. Jugoslavija ima na zborovanju združenih narodov dobre zastopnike, kateri poznajo politične in državne manevre isto tako dobro kot so jih poznali na bojnem polju.

Spanija je še vedno v rokah fašistov. Slabotne protestne geste našega državnega departamenta in še bolj kilovo postopanje angleške delavske vlade ni Caudilla prav nič prestrašilo. Francisco Franco se še danes piri v senci katoliškega fašizma, dočim mu naša vlada prodaja letala in druge potrebščine. Pač žalostno za našo demokracijo.

Naši južni sosede

Doli na drugi strani Rio Grande ni vse mirno. Ne mislim samo Mehiko, kjer bodo letos predsedniške volitve, ampak vse doli do Argentine je vse v nemiru. V Boliviji, Čile, Hondurasu in v Guatemali ne da omenjam Argentino, se tresejo državne stavbe. V Guatemali je samo vprašanje ministrstva; ali v Argentini je vprašanje odprtega fašizma. Čudno je to, da je v celi Južni in Centralni Ameriki nekaj prepoved reakcije, katera ni seve nikdar izgnila iz teh dežel. Bilo je samo vprašanje malega umika tu in pa tam. Ali danes se ta reakcija pod formo katoliškega fašizma pojavlja v vedno večji sili pod vplivom španske falange — kateri dopuščajo prosto pot naše demokratične države s toleriranjem fašizma v Spaniji. Dokler ostane Francisco Franco na vladi v Spaniji, bo nemogoče zatreti to

novo gibanje, katero se je pod raznimi imeni začelo v teh deželah. V Mehiki deluje pod imenom "Sinarkvizem", v Argentini mu načeljuje Peron, v Paragvaju vojaška junta itd. Ali povsod v ozadju je cerkev in falanga. Kot sem že omenil v prejšnjih člankih — Rim gleda v Severno in Južno Ameriko.

Naše gibanje

Predzadnje nedeljo sem se nahajal v Pittsburghu. Shod katerega so priredila skupna društva SNPJ v prid jugoslovanskemu relifu, je izpadel izredno dobro. Na shodu so je nabralo čez dva tisoč dolarjev prispevkov, kar je lepa vsota, če pomislimo, da so že prej prispevali visoke zneske. Udeležil sem se tudi konference društev in priznati moram, da nisem še videl lepšega reda ter boljšega poslovanja kot je bil pa tem zborovanju. Naši fantje doli v Penni so pravi mojstri od predsednika, tajnika, blagajnika in zapisničarja pri upravi takih stvari. Kajpada, da so se spomnili tudi Proletarca, kateri je dobil na tem zborovanju čez 50 dolarjev podpore. Naši bratje tam doli so v resnici dobri sodrugi. Imen ne bom našteval, saj jih vsi poznamo.

Bilo je precej vpraševanja glede koledarja in pojasnil sem, da v kratkem izide.

Zadnji petek sem se udeležil sestanka v hotelu Hamilton, kjer je govoril zastopnik Jugoslovanskega Rdečega križa dr. Robert Neubaur. O tem sestanku bo gotovo precej poročano kje na drugem mestu v tej številki. Omenim samo, da je bil govor dr. Neubaurja nad vse zanimiv, ter da so poslušalci odšli z najboljšim vtisom. Dr. Neubaur bo ponovno govoril na prireditvi SANSa dne 8. februarja ob 8. zvečer v dvorani SNPJ. Kazal se bo tudi nov film, "Osvoboditev Ljubljane", katerega naj ne zamudi nihče.

Naš list

Res je, da je veliko dela, ter da so velike potrebe. Darovali ste za ruski relif, darovali ste in še vedno darujete za svobodno Jugoslavijo. Tudi pomagajte svojim ljudem v domovini, kateri silno potrebujejo vaše pomoči. Ali sodrugi, to še ni vse. Naš list moramo obdržati. Ali veste kako so stradali naši partizani po gozdovju? Toda ne mrzaj in ne sneg, ne dež in pomanjkanje, jim ni preprečilo izdajanja njih novin ter njih literature. Kot živež, obleka in strelivo jim je bila važna tiskana beseda — in stotine in stotine jih je padlo pri razpečevanju iste.

Sodrugi, ne pozabimo Proletarca!

J. L. LEWIS SE POVRNIL "domov"

John L. Lewis je napravil v svojem življenju že mnogo skokov. Sedaj ga povabili "domov", namreč v A. F. of L. in Lewis se je odzval, ker je ob enem postal član eksekutive AFL.

Tole mi ne gre v glavo?

Kako to, da je na svetu toliko takih ljudi, ki jim je nemogoče kaj dopovedati, pa če še tako pojasnjuješ in se matraš da jim bi dopovedal — to mi nikakor ne gre v glavo!

PRIPovedNI DEL

LOUIS ROBAUD:

Zgodba Giacoma

Bilo nas je petero v veliki kuhinji. Vrata niso bila zaprta, samo zagrinjalo iz nanizanih steklenih biserov nas je ločilo od ceste.

"Giacoma! Lahko govoriš, go spod je prišel radi tebe."

Giacomo je bil mal zagorel možiček, preko levega očesa je nosil črno prevezo.

"Ne vem, vas bo li zanimalo."

"Pač, pač."

"Prišel sem, da poskusim priti v Nizzo. Potnega lista nimam. Najprvo me je v Mentoni francoska policija aretirala in poslala nazaj v Ventimiglio. Če me tukaj v Tendu primejo, me bodo poslali nazaj v Florenco. Poznate Florenco?"

"Ne."

"Zadaj za mestno hišo sem imel majhno knjigarno. Sem socialist. Knjige in časopisi, ki sem jih prodajal, so bili italijanski, z zakonitim dovoljenjem tiskani v Italiji. Ni bil to mogoče kak "hujskajoci" tisk, prodaja je bila dovoljena. Tako je šlo dve leti. Letošnje poletje sem bil par dni na obisku pri prijateljih na deželi. Ko sem se vrnil, sem našel v lokalu vse navzkriž razmetano, vse knjige in časopise na enem kupa.

Poizvedoval sem pri ljudeh, ki pa mi niso nič natančnega vedeli povedati. Sumili smo, da izvira vsa stvar od enega mojih sosedov, ki je že dolgo časa špekuliral na moj lokal, ker bi bil rad svojo tobačno trafikko razširil. Očividno me je denunciral. Svetovali so mi, naj grem na policijo, vendar se nisem mogel k temu odločiti.

Nekaj dni za tem so prišli policijski agenti. Hišna preiskava. Vzeli so nekaj zveznjev knjig s seboj in so me odvedli na kvesturo, (policijsko direkcijo), kjer so mi vzeli prstne odtise. Uradnik mi reče: "Pojdite domov in poiščite si kak drug posel. Fašio vas ima na piki."

Nisem vedel, kaj naj počnem. Naslednji dan sem bil primoran lokal odpreti, radi dnevne svetlobe v moji sobi v ozadju lokala, ki ni imela svojega okna. Nenedoma vstopi petorica oboroženih z gumijevkami.

"Ste vi Giacoma? Popoldne se imate javiti pri fašiu."

Troje jih je zopet odšlo, dva pa sta ostala za stražo. Ob treh sta mi velela: "Zaprte lokal in pojdite z nama!" Vodila sta me v dvonadstropno hišo na Piazza Montana. V prvem nadstropju je velika dvorana s petimi ali šestimi mizami. Pri vsaki je sedelo troje moških, po dva fašista in en tajnik. Sredi dvorane se je nahajalo dvajset moških, vsak z gumijevko v rokah. Pri vsaki mizi so zasliševali ljudi.

Postavili so me pred tak sodni tribunal. Tajnik je vpisal

moje ime in poklic v polo papirja. Pisal je brzo, kakor da bi ga te formalnosti dolgočasile. Sredi med izpraševanjem ga je prekinil eden izmed fašistov in me je vprašal:

"Pri vas so zaplenili hujskajoče časopise? Zakaj jih prodajate?"

"To so časopisi, ki jih zakon dovoljuje in policija pusti, da se tiskajo. Niso bili niti zaplenjeni, niti prepovedani..."

"Komu pa prodajate te časopise?"

"Vsakemu, ki jih hoče kupiti."

"Saj nimate bogve koliko odjemalcev, povejte nam njih imena."

"Jaz jih ne poznam."

Tajnik je odložil pero in vstal. "Boš govoril ali ne!"

Se predno sem mogel odgovoriti, me je udaril s pestjo po nosu, da se mi je kri curkoma vtila. Iskal sem svoj robec, pa ga nisem mogel najti. Kri je kapljala na njegov zapisnik. Sunil me je v prsa in zarezal: "Pazi vendar!" Fašist je dejal: "Dosti tega." Zapičil je svoj pogled vame in položil uro na mizo: "Poglej na uro, dam ti pet minut časa. Če mi čez pet minut poveš ime, vsaj eno ime, boš prost."

V istem trenutku sem dobil udarec v zatilnik, da se mi je stemnilo pred očmi. Zaklical sem:

"Gospodje, nisem izvršil nikakega zločina, prodajam samo dovoljene časopise. Oblast dovoljuje njih izdajo, mene štiti zakon!"

"Tepec, misliš da so še Nittijevi časi?"

Cele pol ure so v tisti dvorani igrali nogomet in jaz sem jim bil žoga. Najrajši so me bili po nosu in po očeh. Bil sem ves s krvjo oblit in slep. Ko so se utrudili, so me odvedli v neko sobo. Sunil sem ob neko mizo in padel po tleh.

"Tu notri boš crknil!"

Dali so mi dvajset minut časa za premislek in so zaklenili vrata. Potem so se zopet vrnili, ne vem več koliko jih je bilo, — po njihovem vpitju sodeč kakih deset. Poskušali so me sleči. Branil sem se ko brezumen. Potem so me zvezali.

"Obesili te bomo v vodnjak, — dobil boš mrzlo kopelj."

Potem so zakurili peč. "Tvoje noge bomo ocvrli." A to dvoje si menda niso upali. Privezali so me k neki mizi in obdelovali z gumijevkami. Vpil sem: "Strahopetci, ubijte me vendar končno, ustrelite me!"

Neprestano so me bili z gumijevkami, vedno po nosu in po očeh. Ko je bila končno moja glava samo še nerazložna krvava masa in ko nisem več dal gla-

su od sebe, so prenehali. "Odvedli te bomo v kvesturo." Odnesli so me na policijo.

"Gospod komisar, midva, Luigi Verdi in Secundo Mora sva nadzornika fašija. Tale mladi človek je padel po stopnicah in se je pobil."

Takoj je komisar povzel: "Kako morete biti tako neoprezni. S katerega nadstropja ste pa padli? Ste bili mogoče vinjeni?"

Karabinjeri so me zopet zaprli. Razbijal sem po vratih:

"Jaz sem slep, za božjo voljo, odvedite me v bolnico!"

Pozvali so zdravnika.

"Gospod doktor, pogledjte, kaj so napravili iz mene!"

Zdravnik me je obvezal. Poznal sem ga dobro, bil je moj prijatelj in me je skušal tolažiti: "Bo že boljše, bo že vse dobro." Pa tudi to si ni upal izreči glasno.

Trajalo je tri tedni, da so mi rešili vsaj desno oko, levo je bilo izgubljeno. Ko sem zopet lahko hodil mi je zdravnik svetoval: "Hitro odpotujte, z vami še niso gotovi."

KARLO KOČJANČIČ:

PRAH

Vsak dan, vsak dan pusto, enolično, vsak dan, enakomerno.

Z nosom ga diham, s pljuči ga srkam, z ustmi ga grizem in ga pljujem... obupno...

Vsak dan, enakomerno, enolično, se vlega v moje kožne jamice, pod nohte, na veke, v obrvi in v lase...

Prah, prah...

Od razglodanih, zarumenelih aktov, od papirjev, plesnivo smrdeljih, na moštane skozi nos lega, plast za plastjo, uro za uro, dan za dnevom, teden za tednom, mesec za mesecem, leta neskončna.

prah, prah, prah... Enakomerno, pusto, dolgočasno, izsuševajoče.

To življenje, živo zakopano med plastmi izpljunjenih in blatnih kep, med sivimi plastmi...

Nič več ne vidimo Nori, belkasti vrtinci kolobarijo krog nas in se na nas prilepljajo, okraštajo.

Te naše oči, žarometi, ki so presekalivali nekdo z ostrimi svetlobnimi klinami zunanje prostornine,

so se ugasle zavrtle v notranjost in hladne, brezčutne, brez izraza strmijo v gosto, črno praznino notranjosti.

Nič več ne vidijo in so pokrite z milimetrsko krastozlepljenih mikronov.

Pa je zunaj morda solnce in zelenje odseva od obžarjenih šip!

Morda dišijo sveže barve; ali pa snežne kosmine z osmojeno toploto napolnjujejo ozračje.

Ne vidimo, ne slišimo. Ali smo mladi in polje skozi naše žile še kaj šumeča kri?

Ne vemo. Ne vidimo, ne slišimo, ne duhamo nič več.

Prazna, bela stena. (Ali pa je izjedena belina ene naših kosti?) Prah, prah... Nič misli.

Toda jaz bi vstal, kriknil bi, izpljunil do kože svoje mišice, v blato izbruhal to črno žogo sluzavega blata, ki hoče dihati v okamenelih prsih!

Kriknil bi, udaril in se v sveži krvi skopal, da sem vsaj rdeč.

Ne morem. Moje žile so okostenele.

O Bog! Ti Bog!

Polagoma, enakomerno, dolgočasno dežujejo tenki curki prahu na nas in se nam zabadajo v drobovje.

Vsak dan, leto za letom...

LOUIS DE BROUCKERE (na desni), belgijski socialistični pionir, je eden izmed zadnjih še živčih stebrov takozvane druge internacionale. Bil je njen predsednik. Gornje je slika iz New Yorka, kjer je bil nedavno na predavateljskem obisku. Od leve nadesno so unijski voditelji Charles Zimmerman, Math. Woll, Eva Ortega, Jose Giral, David Dubinsky in Brouckere.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA Iz Kansasa

Piše CHARLES POGORELEC

Chicago: Društvo št. 86 SNPJ je prispevalo \$5 v tiskovni fond. Luka Grosjer je dobil 4 naročnine, Chas. Pogorelec 14, Joe Oblak 6, Frank Zaitz 4, John Košiček je prispeval \$10 k 40-letnici lista, Joe Kosich je poslal poleg svoje še dve novi naročnini, Fr. Alesh 2, Frank Udovih 4 in \$10.50 v tiskovni sklad, John Chamazar 2, Angela Zaitz 2 in John Turk 2 naročnini. M. Zeleznikar je prispeval \$3.40 tisk. skladu.

Joseph Ovca, Springfield, Ill. je poslal 4, Anton Gorenc pa 5 naročnin.

Ludwig Yoxey, Pueblo, Colo., je poslal 8 naročnin in \$4 v tiskovni sklad.

Louis Barborich, Milwaukee, Wis., je poslal 22 naročnin in \$2.50 v tiskovni sklad.

Anton Zornik, zap. Penna., je poslal 59 naročnin, med temi več novih.

Frank Cvetar, Johnstown, Pa., je poslal 20 naročnin ter naročil 200 koledarjev, Frank Podboy (Parkhill) je poslal 2 naročnin.

Anton Shular, Arma, Kans., je poslal 2 naročnini in \$2 v tiskovni sklad. Njegov brat John iz Arcadie, Kans., pa 2 naročnini in prispevke za Prosvetno matico za dr. št. 206 SNPJ.

Frank Klun, Chisholm, Minn. je poslal 2 naročnini.

John Paulich, Gardena, Calif., je obnovil naročnino in poslal \$2 listu v podporo.

Frank Oblöck, Tiona, Pa., je poslal \$15. V pismu omenja: "Za te novce mi pošljite Koledar, Majski glas, knjigo 'Nation of Nations', ostalo je za mojo naročnino, \$6.65 pa naj gre v tiskovni sklad." Pravi, da bi mogla biti vsaka slovenska družina naročena na Proletarca. Zares lepa želja, le žal, da ni tako.

Frank Remitz, Rock Springs, Wyo., je poslal 2 naročnini, provizijo, po odbitku poštnih stroškov pa prepustil tiskovnemu skladu.

Frank Leskovshek, Pt. Washington, Wis., je obnovil naročnino, naročil koledar ter poslal \$2 v tisk. sklad.

Strabane, Pa: John Zigman je poslal 4 naročnini; Vinko Peternel pa 2 in \$7.50 v tisk. sklad.

Cleveland, O.: John Krebel je poslal 37 naročnin in \$4.40 v tisk. sklad; Math Bizjak je obnovil naročnino in prispeval \$2 v tisk. sklad; Klub št. 27 JSZ in "Zarja" sta prispevala v tisk. sklad \$50. Joseph F. Durn pa je poslal 4 naročnini.

John Pečnik, Fontana, Calif., je poslal 6 naročnin, provizijo pa ukazal djati v tiskovni sklad, kot je že njegova navada.

Leo Zevnik, La Salle, Ill., je poslal 6 naročnin, provizijo pa prispeval v tisk. sklad. Poslal je tudi članarino P. M. za št. 98 SNPJ.

Joe Koršič, Detroit, Mich., je poslal 10 naročnin, Anna Klarich pa 2 naročnini ter \$1.50 v tisk. sklad.

Matt Malnar, Willard, Wis., ima to dobro navado, da če enega naročnika zgubi, vedno gleda, da ga nadomesti z novim. Poslal je dve naročnini. Mike Krulitz se je "odpovedal" zastopništvu. To delo bo lahko opravil

Matt Malnar, ker ima več prilike za to, jaz sem prezaposlen na farmi, s tem pa še ni rečeno, da ne bom še kaj storil za našo stvar, ako se mi bo nudila prilika, omenja v pismu. Mike je bil res dolgo let naš zastopnik in to brez odškodnine.

Waukegan-No. Chicago: Andrew Možek, obnova naročnini in \$2 v tisk. sklad. Anna Mahnich 2 naročnini in \$2 v tisk. sklad, prispeval Frank Mihevc, Jack Mesec je poslal pa 6 naročnin in \$9.25 v tisk. sklad.

Max Mariz, Buhl, Minn., mi piše in zagotavlja, da bo storil kolikor bo mogel za list in koledar po železnem okrožju. Ker Maksa poznam, da vedno izvrši kar obljubi, sem uverjen, da bo tako kot obljublja.

Anton Tratnik, Diamondville, Wyo., je poslal 4 naročnini. Provizije si tudi on nikoli ne vzame. Poslal je tudi članarino za društvo št. 267 SNPJ Prosvetni matici in zagotovil, da bo tudi letos storil kolikor največ bo mogel za našo stvar.

Joseph Cvelbar, Sharon, Pa., je poslal 2 naročnini in \$1 v tiskovni sklad ter voščilo za uspešno tekoče leto. Hvala Jože, enako tudi mi Tebi želimo.

Mike Kopach, Barberton, O., je poslal 2 naročnini, provizijo pa prepustil tiskovnemu skladu in zraven še dodal en kvoder.

John Sukle, Paonia, Colo., je poslal 4 naročnini ter naročil tudi koledar.

John Kovačič, Colegrove, Pa., je poslal 4 naročnini, 50c v tisk. sklad ter naročil 2 koledarja.

Mary Marinšek, Gallup, N. M., je poslala 2 naročnini ter naročila Kernov Besednjak.

Lawrence Selak, Star City, W. Va., je poslal 4 naročnini in \$1.50 v tisk. sklad.

Frank Volkar, Maple Heights, O., je poslal 8 naročnin, naročil 5 koledarjev ter prispeval \$4.93 v tisk. sklad.

Frank Bregar, Avella, Pa., je poslal 4 naročnini.

Frank Stih, Sheboygan, Wis., je poslal 2 naročnini in \$3.93 v tisk. sklad, ki sta jih prispevala z Antonom Zormanom. (V izkazu pomotoma zabeleženo \$4.93.)

Mike J. Reading, Santa Ynez, Calif., je naročil koledar ter prispeval \$3.50 v tisk. sklad.

Joseph Snoy, Bridgeport, O., je poslal 3 naročnini, \$2 podporo listu ter članarino za klub št. 11 JSZ.

Mary E. Fradel, Latrobe, Pa., je poslala \$14.50 v tisk. sklad, ki jih je nabrala na seji westmorelandske federacije SNPJ.

Joseph Oven, Clarendon Hills, Ill., je poslal dve novi naročnini.

To zaključuje pregled naših aktivnosti v zadnjih štirih ali petih tednih. Ni jih bilo malo, lahko pa bi jih bilo več.

Ameriški družinski koledar je zdaj v knjigovoznici in ga bomo začeli razpošiljati čim ga v nji dogotove.

Slavo velikih mož je vedno treba presojeti, s kakšnimi sredstvi so si jo pridobili. — Rochefoncauld.

Kdor pozna mnogo dobrih ljudi, ta ne pozna ljudi. — Róda Róda.

prisedem." Lepo se zahvalijo in vsi smo zadovoljni.

Domov se vracam bolj neredno in zato nimam rednih potnikov. Dasi zelo nerad vzamem v avto tujca, ker ima ameriški avtomobilist pogosto slabo izkušnjo, ko tak sopotnik iz "hvaležnosti" pomoli dobrotniku pištolo pod nos ali pa kar krogljo v glavo in se sam odpelje naprej, sem vendar nekoč naredil izjemo.

Vročega poletnega popoldneva sem došel postarane in razcapanega potnika, ki je z vidno težavo premikal noge in se željno oziral nazaj na avtomobiliste in tu in tam zaman pomigal s prstom v znamenje, da bi rad prisedel.

Zasmilil se mi je, ko sem se v duhu postavil na njegovo mesto. Morda ima časa res dovolj, toda saj komaj še vleče noge za sabo po pekoči cesti. Ustavim in vprašam, kam? "V Kansas City", je bil odgovor. Pokažem mu sedež poleg sebe, pa je hitreje kot bi pričakoval od njega, smuknil rajše na zadnji sedež. No, sem si mislil: nevaren ni videti in ni bojazni, da bi me prijel zadaj za vrat in s pištolo porinil iz avta ter se sam odpeljal naprej.

Mirno in udobno je sedel moj sopotnik in le včasih sem videl v zrcalu, ko je sumljivo segel pod pazduho in za vrat. Pogrnjal sem, da mu nagaja mrčes. Da bi mi "jih" le ne pustil kaj v avtu za popotnico, se mi je usiljevala misel in skrb.

Kmalu sva v "naši vasi". "Tvoja pot drži kar naprej," sem mu pokazal, in upam, da se ti posreči, da spet kje prisedeš." Hitro mu je migala poraščena brada, ko se mi je zahvaljeval za uslugo. "Ze dobro," sem pripomnil in kar žal mi je bilo, da moja pot ne drži v Kansas City, da bi ga peljal skozi do njegove žepna svetilka, ki ju imam vedno tu poleg zadnjega sedeža?! Je šlo z njim! Tujec je to spravljal v žep za "spomin" in zahvala za prosto vožnjo. Torej so ga srbeli tudi prsti in ne samo koža po životu. "Prokleti bum!" Spet ena šola.

Mrzlo zimsko jutro in ledena nevarna cesta, ko se peljem skozi naselbino Franklin. Tam na voglu stoji in čaka busa zamorsko dekle in se trese od mraza. Ustavim. "Da, v Pittsburg grem, pa ima bus zamudo," mi je odgovorila na moje vprašanje in brez oklevanja vstopila. "Prisedi, če se ne bojiš, da te ugrabim in odpeljem kam v oklahomske hribe," sem se poslalil. "Ne bojim se, poznam vas in vem kaj je vaš posel," je korajžno odgovorila.

Postrani sem poškilil na novo sopotnico, misleč, da bi se tudi njej lahko reklo, da je "zavber dekle".

Ker živi le še par teh zamorskih družin v naselbini, ostanki stavkolomcev, ki jih je premožna družba importirala iz Alabame v te kraje začasa premožgarske stavke pred 50 leti, (Konec na 4. strani.)

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvzemši Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

3724 West 26th Street

Tel. Crawford 2212

OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P. M.

(Except Wed. and Sun.)

6:30 to 8:30 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.

Tel. Crawford 8440

If no answer — Call Austin 5700

Važno naznanilo FOND ZA MLADINSKO BOLNICO

V sredo 26. januarja se je vršila v Chicagu redna seja eksekutivne Slovenskega ameriškega narodnega sveta ali SANSa, na kateri je bil navzoč tudi dr. Reb. Neubauer, načelnik zdravniškega oddelka Rdečega križa Jugoslavije.

Med važnimi zadevami na dnevnem redu je bila tudi razprava o vprašanju **relifne akcije**. Eksekutiva se je zavedala, da bo zlasti med Amerikanci nejužnoslovenskega in neslovenskega porekla zanimanje za jugoslovanski relief čedalje bolj pomehanalo ter da smemo za bodoče pričakovati kake pomoči za Jugoslavijo le od Amerikancev slovenskega, hrvaškega, srbskega in macedonskega porekla. Stroški uprave reliefne akcije, nakupovanja, pakiranja in odposiljanja po poklicnih ljudeh, ki si s tem služijo svoj kruh, pa bi se sorazmerno ne skrčili. To bi pomenilo, da bi bilo v bodoče treba plačati za vzdrževanje urada, uprave in skladišča v glavnem z gotovino, ki bi jo prispevali za relief naši ljudje. Ker pa je večina od jugoslovanskih Amerikancev prispevane gotovine za pomožno akcijo nabrana ali podarjena na stroške SANSa, njegovih podružnic ter drugih ustanov, ki v ta namen darujejo ali nabirajo, bi ne bilo pravilno, če bi se še kak nadaljni del tega denarja porabil za drugo nego pošiljalne stroške.

Eksekutiva se je obenem ozirala na priporočilo in apel dr. Neubauerja, naj bi se ameriški Slovenci še obširnejše organizirali in posvetili vse svoje sile in moči za ustanovitev fonda za kak večji stavbeni projekt v porušeni Sloveniji. Slovenija še mnogo, mnogo let ne bo mogla nuditi svojim ljudem, osobito svoji mladini, tiste bolniške in zdravniške oskrbe, ki jo danes od vojne prizadeti otroci zelo nujno potrebujejo. Primanjkuje sredstev za zgraditev poslopja za bolnice, sanatorije, otroške domove, klinike in podobne ustanove in če je le mogoče, naj bi ameriški Slovenci pomagali zgraditi v Sloveniji eno tako poslopje ter bi si obenem postavili trajni spomenik za svoje človekoljubno delo pri obnovi in graditvi nove, svobodne zdrave Slovenije.

Na podlagi vseh teh razlogov je eksekutiva SANSa soglasno zaključila, da se pod pokroviteljstvom in upravo SANSa ustanovi **fond za mladinsko bolnico v Sloveniji** in se takoj podvzame akcija za zbiranje denarnih prispevkov.

Na vse SANSove podružnice, podporne organizacije, društva, klube, narodne domove, zbornice in druge kulturne, politične, gospodarske, verske in družabne ustanove apeliramo, da se čimprej organizirajo in pomagajo graditi ta fond. Ves v ta namen prispevan denar bo izročena na pristojne oblasti federalne vlade Slovenije in bo porabljen izključno za zgraditev poslopja in opremljenje mladinske bolnice. SANS bo vodil kampanjo na svoje lastne stroške, ki bodo plačani iz upravnega (političnega) fonda. Imena vseh darovalcev po \$5 ali več bodo objavljena v naših listih ter poslana v staro domovino.

Vse podrobnosti o značaju te mladinske bolnice, kakor tudi minimalno vsoto, katero bomo skušali nabirati, bo določil glavni odbor SANSa na svoji redni seji dne 9. marca 1946.

SANS odslej ne bo več pobiral prispevkov v gotovini za takojšnjo pomožno akcijo, temveč bodo vsi zadevni prejemki vpisani v fond mladinske bolnice.

Zbiranje obleke, perila, obuvala in drugih potrebščin za Jugoslavijo pa se naj še nadaljuje in vse nabrano pošilja v skladišče v New York.

Naše člane, podružnice in druge podporne ustanove ter posameznike prosimo, da z vso vneemo in agresivnostjo podprejo to plemenito idejo in tako pomagajo v Sloveniji postaviti spomenik — mladinsko bolnico — ki bo slovenski mladini vrnila zdravje in ji okrepila telo. Pomožni bomo lahko nekoč, da smo jim pot do zdravja in novega življenja pomagali zgraditi mi, sinovi in hčere, vnuki in vnukinj Slovenije iz daljne Amerike.

Mirko G. Kuhel, tajnik.

IZ KANSASA

(Nadaljevanje s 3. strani.)
poznam njenega očeta in sicer kot dobrega unionista.

Dekle zgovorno pripoveduje, da dela v vojni tovarni v Parsonsu in žnjo tudi njeni dve sestri. Dobro jima gre. Nakupili so veliko novega pohištva in zele zavarovati proti ognju in da naj se ob priliki oglašim pri njih v to svrhu.

Obljubil sem ji le napol, ker vem da "moja" družba noče zavarovati imetja Indijancu in ne Črncu. Nočem naravnost uliti še več grenkobe tem ljudem, ki izvirajo iz rasnih predsodkov.

Bližava se Pittsburgu, pa se avtomobilisti radovedno ozirajo na naju, da mi postaja že kar nerodno. Tudi tod okrog je še precej Jim-Crowizma, ki je tako zasidran "pod Mason-Dixonovo črto", ki strogo loči povsod bele od "manj vrednih" črncev. Dekle se lepo zahvali in izstopi.

Nekoč se z ženo peljeva proti domu. Ob cesti stoji grupa paglavcev, starih od 12 do 16 let, ki divje mahajo mimovozečim avtomobilistom, toda nihče jim ne mara v avto. Poznam jih, saj so iz našega mesteca.

Ustavim, dasi žena ugovarja in godrnja, češ, da ni prostora v avtu ker imava veliko raznih nakupljenih potrebščin.

Hitro se zbežajo na zadnji sedež in radovedno ogledujejo razstavljene pakete in odprte zavojce.

Z ženo sva bila nakupila tudi nekaj sladkarij in več zavojčkov žvečilnega gumija, ki ga je bilo tako težko dobiti med vojno. Vse to je bilo namenjeno za društveni piknik, ker te reči tako prav pridejo otrokom.

Paglavci se hihitajo zadaj, da se večkrat ozrem v ogledalo pred seboj, da vidim kaj delajo. "So res živi, toda škoda ne bodo naredili," tolažim poleg sedečo nevoljno ženo, ki jim nič ne zaupa.

Na voglu izstopijo z navadnim "thanks". Doma jemljeva iz avta nakupljene reči. "Kje je žvečilni gumi?" vprašam ženo. "Si ti spravila?" "Ne!" v avtu ga ni." Pregledava vse zavojce. Zavoj, v katerem so bile sladkarije in žvečilni gumi, je pretrgan. Tako torej! V zahvalo za prosto vožnjo so nama pa še to pokradli! "Imaš dobro šolo," se mi roga žena. "Prokleti paglavci!"

Drugo pot spet mahajo z rokami, da jih vzamem v avto. "Gremo domov v Armo." Ne bo nič, paglavci. Saj še osel gre samo enkrat na led.

Anton Shular.

Ignoranca je prekletstvo od Boga. Znanje je perot, ki te pones v nebesa.—Shakespeare.

Naše življenje obstoji iz samih dni, ki so, ali predolgi ali prekratki.—Roda Roda.

BOLEST STARŠEV je najhujša, kadar zaide v pogubo kdo izmed njihovih otrok. Gornje je Joseph E. Hiseva in njegova žena ob prejemu vesti, da je bil njun sin Joseph, član ameriške armade, obsojen v smrt, ker je umoril dva Japonca. Ta zločin je izvršil večer predno se bi imel iz Japonske vrniti v Zed, države. Pa se je v prevelikem navdušenju spozabil, zašel v prepir in ubil tebi nič meni nič dva človeka, ki mu nista storila nič zalega. Ameriško vojno poveljstvo ga je predalo vojnemu sodišču in fant je moral v smrt namesto v prostost na svoj dom. Njegova slika je v ovalu na gornjem portretu.

Na tisoče nas je. Nimamo obleke, kruha, obutve, nimamo očeta ne matere...

"Hura, juriš!" se je razlegalo iz šolskega dvorišča, kot da cela brigada jurija nad sovražnika. Učenci so skoraj tekmovali med seboj, kdo bo glasnejši, kdo hitrejši, kdo spretnejši. Mišo je prvi prišel na ulico. Šolsko ograjo je preskočil, kot je ne bi bilo.

"Ha, pogled, pogled dva raztrganca! Sram naj vaju bo. Če bi bila kaj vredna, bi hodila v šolo in se ne klatila okrog!" je zakričal Mišo na dva raztrgana, bosa dečka.

"Glej jih, glej!" so kričali tudi drugi.

"Ej, kakšna sta! Spodimo jih proč, da nam ne mazeta tukaj šole!"

In pognali so se za raztrganima dečkoma. Mišo, komendant, je prvi udaril najmlajšega s pestjo po glavi. Potem sta ušla.

"Mišo, pojdi z nami, gremo se kopat v reko!"

"Ne, ne grem. Doma me čaka dobra večerja in se mi mudi, da mi je ne bi pojedli."

Ločili so se. Hej, kako je Miši prijala večerja! Dobro se je najejal. Pri vratih je pozvonilo. Mati je odprla vrata in do Miševih ušes je prišel slaboten glas:

"Malo kruha prosim, samo malo!"

Ko je Miša pogledal skozi okno, je opazil ona dva mala raztrganca. Hlastno sta jedla kruh, ki jima ga je dala njegova mati. Zasmel se je, šel se malo sem in tja po hiši, nato pa v posteljo. Pogreznil se je v mehko blazino in v glavi mu je smelo od današnjih prigod. Hotel je zaspati, tedaj pa je zaslišal nekak ropot. Da, nekdo pleza na zid. Evo, vstopil je.

Skozi okno sta vstopila ona dva mala raztrganca. Mesečina ju je obsevala in stala sta mirno in nepremično ob Mišini poste-

lji. Dih je zastal Miši in leden znoj ga je oblipl po telesu. Na glavi malega dečka se je jasno videla modra lisa, ki jo je pustil udarec Mišine pesti.

"Gledaš me, jeli? Čudiš se, kaj delava! Zakaj ne spiva tako kot spiš ti?"

Miša pa je molčal in vedno bolj ga je bilo strah. Deček pa je tiho šepetaje nadaljeval:

"Tudi midva bi spala, hodila bi v šolo, dobro bi jedla, tudi midva bi se lepo oblekla in obula in bi imela svoj dom. Vse to bi hotela, toda ne moreva. Mnogo nas je, mnogo, mnogo."

"Glej, Mišo," je dejal deček in s prstom pokazal proti oknu. V sobi je bilo temno, samo mesec je obseval okno, skozi katerega je pričela prihajati dolga, dolga kolona. Bosi, goli, ranjeni, suhi in bledi.

"Mi smo iz Bosne. Na tisoče nas je, nimamo obleke, nimamo obutve, nimamo kruha, nimamo očeta ne matere."

In hodili so mimo, eden za drugim, eden za drugim. Mišo je gledal in čakal konca, toda konca ni bilo.

"Mi smo iz Srbije, nas je na tisoče. Nimamo obleke, nimamo kruha, nimamo obutve, nimamo očeta ne matere." "In mi smo iz Like. Domove so nam požgali, starše pobili!"

In še gredo mimo, brez kraja in konca. Na cerkvenem zvoniku je že davno odbilo polnoči, toda otroci so še vedno hodili...

Hrvati, Slovenci, Črnogorci, Macedonci, vsi goli in bos, brez kruha, brez doma, brez očetov in mater. Mišo je oblipl znoj. A kolone so hodile. Ne, ne, Miša tega ne more več zdržati! Kolone osirotelih otrok hodijo mimo že vsi noč. Dovolj je, dovolj!

"Mama!..." je strašno zaklical Miša in skočil iz postelje. Jutro

je že bilo in mati je prestrašena pritekla v sobo.

"Kaj je Miša, kaj se je zgodilo?"

"Nič, nič," odgovori Miša, "nekaj sem sanjal." Hitro se je oblekel, se umil in odhitel iz hiše. Ves dan ga ni bilo domov.

A večer se je polagoma pomikala po cesti četa pionirjev, ki so vozili tri vozove razne obleke, obutve in hrane za neprekrbljene otroke po vsej domovini. Na čelu je hodil Mišo, srečen, ker je izvršil častno nalogo, ki je prva skrb vsega našega naroda.

(Po beograskem radiu.)

Ameriška vlada predlaga, da Trst ostane pod Italijo

(Nadaljevanje s 1. strani.)

žaljivo, ako se mejo potegne tako kot jo predlaga ameriška vlada," je dejal Kardelj. "Slovenci in Hrvati v Julijski krajini so bili pod italijansko tiranijo 25 let," je nadaljeval. "Italija je bila v vojni proti zaveznikom. Sedaj pa naj se v prid Italije pozabi vse žrtve, ki so jih doprinesli Jugoslovanci na zavezniški strani. In dočim v Ameriki govorite o pravicah ljudi, pa se zdi, da nam baš od tam preti največja zapreka izvršitvi teh pravic."

Dve tretjini Primorja Italiji

Kardelj je dejal, da je iz podatkov o ameriškem načrtu, ki so mu na razpolago, razvidno, da bi ostalo dve tretjini primorskih Slovencev pod Italijo in dve tretjini primorskih Hrvatov. Ameriški načrt sicer določa Reko Jugoslaviji, toda to ne bi bila v nobenem oziru odškodnina Jugoslaviji za drugo ozemlje, do katerega je upravičena. Kajti predlagani načrt je v prid Italije in krivičen za Jugoslavijo.

Posebno je zavladal srd med Jugoslovanci zaradi ameriškega predloga, da ostane Trst Italiji. Jugoslovanska vlada se ne bo zadovoljila z ničemer drugim kot da se Trst pridruži Jugoslaviji na podlagi načrta, ki ga je ona predlagala.

Poročevalec Kuh dostavlja, da se smatra Sovjetsko unijo zelo naklonjeno jugoslovanskim zahtevam za pridobitev Trsta, Jugoslovanska vlada se od Anglije pričakuje, da bo podprla ameriški načrt. To utegne povzročiti resen spor med USSR in Zed, državam, ako bi od svojega načrta nobena ne odnehala. Možen kompromis bi bil, da se Trst proglasi za svobodno mesto pod upravo organizacija združenih narodov.

Vstopimo v vojno tako, da bo to vsem v dokaz, da je mir naša edina želja. — Cicero.

Moder je tisti oče, ki pozna svojega lastnega otroka.

HELP WANTED

SLOVENE WOMEN
You are needed at once for light factory work
65c per hour

A. J. MACHINERY CO.
117 W. Harrison Street
Wabash 5003

LIGHT FACTORY WORK
Clean — 48 Hour Week
Time and 1/2 for Overtime
Experience not necessary
Apply at once
NOVELTY CASE CO.
117 West Harrison Street

GIRLS AND WOMEN
Laundry Workers
75c an Hour
Excellent working conditions
ARGYLE LAUNDRY, INC.
5416 North Kedzie

WOMEN
Paper boxes. Day or night work. Experienced. — \$ & S Operators — Floor girls and stayers
AMERICAN SET-UP BOX, Inc
152 W. Walton, near Wells St.

WOMEN AND GIRLS
Wanted immediately to work on Ironing machine.
Steady. Good pay. Good working conditions
ARGYLE LAUNDRY
5416 N. Kedzie

MEN

Wanted immediately to work on Ringer Machine
Experienced or inexperienced
Highest Pay. Steady
48 Hours Week
Time and one half for overtime.
ARGYLE LAUNDRY
5416 NO. KEDZIE

HELP WANTED

ATTENTION, WOMEN!

The Ball-Band Plant can use a number of Women on the many jobs now open in our Production Departments

Here is an excellent opportunity to earn good money at interesting work. We manufacture a large line of high grade merchandise which offers you the opportunity to learn a job which will promise you steady income and regular employment in pleasant surroundings.

We have low cost meals in our own cafeteria, insurance benefits, new medical department, rest rooms and many other attractive features. — Typical openings at present are:

**BOOKERS
CIRCULAR KNITTERS
POWER MACHINE OPERATORS
EYELET MACHINE OPERATORS
SPOOLERS — LOOPERS**

also many attractive openings in our Rubber goods Department.

Investigate these and other opportunities at the factory employment office today. Located at the foot of Spring Street. Open 7 a. m. to 5:30 p. m. Start the new year right with a well paying job with a good concern.

Write or call and an interview will be arranged.

BALL-BAND PLANT, MISHAWAKA, IND.

GIRLS AND WOMEN

LIGHT FACTORY WORK — TOP WAGES

Excellent Working Conditions

ESSEX WIRE CORP.

411 S. PEORIA STREET — HAYMARKET 6300

A NEW HOSPITAL INSURANCE DEAL FOR "GO-GETTERS"

WANTED

NEWSPAPER SUBSCRIPTION SALESMEN!

FULL OR PART TIME

men to offer NEW, DIFFERENT Hospital Insurance Policy in connection with newspaper subscription campaign. Easy to sell. Liberal guarantee. See Mr. Lorrigan, Mr. Hanson or Mr. Kearns, Circulation Department, 421 W. Washington Street.

The Chicago Sun

10 Power Machine Operators

SPORTWEAR AND CASUAL DRESSES

Highest piecework rates—New High Powered Machines with Individual Motors increases your earnings — Paid vacation

DORALL SPORTSWEAR
115 South Market St.
6th floor FRANKLIN 7792

GIRLS — WOMEN

for typing and clerical work in small pleasant mail order office. Permanent positions.
Hours 8:30—5:00. No Saturdays. Excellent opportunity with good starting salary.
Convenient transportation.

CENTRAL MERCHANDISE CO.
161 W. HURON STREET

MEN — WOMEN

STEADY FACTORY POSITIONS
YOUR FUTURE "PLASTICS"

Hours:
8:00 a. m. to 4:00 p. m.; 4:00 p. m. to 12:00 p. m. 12:00 p. m. to 8:00 a. m.
10 per cent bonus for nightshift

CALL AT

MOLDED PRODUCTS CORP.
4533 W. HARRISON ST.

Ex-Servicemen

to work in factory HELPERS
Wrapping — High pay — 50 hours week — Time and one half for over 40 hours
Pleasant working conditions Steady work

Linnar Products Corp.
1636 SO. KEELER AVE.

JANITRESS

Nightwork — Steady

Good working conditions. STANDARD WAGES

Call at

Room 908 STEVENS BLDG.
17 NORTH STATE ST.

EXPERIENCED Sewingmachine Operators

Gloves Experience Preferred Steady Pleasant Work GOOD WAGES Full or part time Come in and talk to us

MIDWEST GLOVE CO.
1744 NO. DAMEN AVE.

2 GIRLS WANTED

Good hand addressers, and wrapping of small packages. Good, steady work. Light work 60c per hour. Good transportation

BANNER NOVELTY CO.
729 West Madison Street
PUNCH PRESS OPERATORS
Light Work — Steady Good Wages Call at

SECURITY MFG. CO.
625 W. Jackson — 6th Floor Cent. 2360

YOUNG — MEN

Position open for 5. Experience not necessary. Interesting work with a known organization.
GATES ENGINEERING CO.
165 N. Aberdeen

CABINET MAKERS UNION

Experienced with Kitchen Cabinet making
Call at
4636 W. FULLERTON AVE.

MEN OVER 17 YEARS OLD
Factory Work — Good Wages Pleasant Working Conditions Paid respersiods
Call at
C. R. DANIELS, INC.
624 W. Adams Street

LABORERS!

Clean, pleasant work in food processing plant
Day or night shift, 7:30 a. m. to 4:30 p. m. or 4:30 p. m. to 10:00 a. m.
Excellent hourly earnings
Plenty of overtime. Steady
Good chance for advancement

WYLER & CO.
1056 FULLERTON AVE.

SAUSAGE LINKERS and GRINDERS
Steady work — Good pay
CHICAGO BUTCHERS PACKING CO.
216 North Peoria
Monroe 2728

SPORTWEAR LINE
need single needle Machine operators on slacks, blouses etc. in light airy shop. Modern conveniences. Good pay. Special bonus. Paid vacations
KATZENBERG & RIVKIN
317 W. Adams St. — 4th floor

ARE YOU IN NEED OF

\$1000 — — \$2000 — — \$3000

TO AVOID THE SALE OF YOUR PROPERTY

Write or telephone

D. L. KRUEGER

111 WEST WASHINGTON STREET

Central 5225

Iz SANSovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Pozor, Slovenci v Chicagu!

V petek 8. februarja obišče slovensko naselbino na zapadni strani Chicaga dr. Robert Neubauer, načelnik zdravniške sekcije Rdečega križa Jugoslavije. Predaval bo o današnjem položaju v Jugoslaviji in nam podal pretresljivo sliko o silnem trpljenju in neizmernem junastvu naših bratov in sester v stari domovini, o junastvu slovenskih fantov in deklet, slovenske žene, matere in očeta, slovenske mladine — ne samo v borbi proti krutemu sovražniku na bojnih poljanah, v slovenskih gozdovih in gorah, v koncentracijskih taboriščih Italije, Nemčije in na Poljskem, kot talci — nedolžne žrtve — postreljeni od zločinskih napadalcev in domačih izdajce, — temveč tudi v borbi proti pomanjkanju, proti boleznim, proti vremenskim elementom, v borbi za ohranitev življenj tisočim in tisočim ranjenim borcem v primitivnih kotlinah-bolnicah slovenskih gozdov... To tragično, a obenem veličastno zgodbo izza bojev za svobodo in boljše bodočnost slovenskega naroda boste slišali iz ust našega rojaka, ki je na lastni koži preizkusil grozote internacije v Nemčiji; ki je dan za dnem tvegal svoje in svoje družine življenje, ko je kot zdravnik-ilegalni delavec pomagal vtihotapati skozi sovražne črte najnujnejšo hrano, zdravila in zdravniške potrebščine za ranjence in bolnike v partizanskih skrivališčih; ki je kot vojaški zdravnik izkoristil svojo profesionalno vedo, izkušnje in iznajdljivost in skoraj brez vsakih zdravniških instrumentov in potrebščin pomagal svojim kolegom in koleginjam reševati življenja naših bratov in sester, tistih, ki so bili pripravljani umreti za svobodo svojega naroda.

O vsem tem bo dr. Neubauer predaval v avditoriju SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., pričenši ob 8. zvečer.

Obenem bo v Chicagu prvičkrat predvajal zvočni film LJUBLJANA POZDRAVLJA OSVOBOJENJE in prvi povojni film Državnega filmskega podjetja Slovenije "Vrba". Videli in slišali boste ljubljanske množice s kakim navdušenjem pozdravljajo svojo osvobodilno vojsko, svojo novo vlado, prvače prerajene Slovenije Otona Zupančiča, predsednika vlade Kidriča, predsednika slovenskega parlamenta Jožeta Vidmarja, ministra zvezne vlade Kocbeka in končno tresočič glas narodnega pisatelja, starčka-duhovnika Franca S. Finžgarja.

V soboto 9. februarja se predvajanje in predvajanje filma ponovi v Slovenskem narodnem domu v Waukeganu.

Oba večera se prične program točno ob 8. uri.

S seje eksekutive SANSa

V soboto 26. januarja se je vršila redna seja izvrševalnega odbora SANSa, katere so se

udeležili: predsednik Kristan, prvi podpredsednik Rogelj, drugi podpredsednik Vider, tajnik Kuhel, blagajnik Cainkar, zapisnikar Zupan, odborova člana Krapenc in Zaitz ter članica Novak.

Seje se je udeležil tudi dr. Robert Neubauer, načelnik delegacije jugoslovanskega Rdečega križa ter kanadski rojak Jože Serjak, član nadzornega odbora Sveta Južnih Slovanov v Kanadi.

Podana so-bila obširna poročila, katera bo javnost lahko čitala v zapisniku, ki bo priobčen v naših listih.

Zaključeno je bilo, da se vrši polletna seja glavnega odbora SANSa (eksekutive, nadzornega, širšega in častnega odbora) v Chicagu dne 9. marca t. l.

Med najvažnejše zaključke te seje spada soglasno sprejeti predlog, da SANS prekine zbirati finančne prispevke za pomožno akcijo ter da koncentriira vse svoje sile za zgraditev fonda za mladinsko bolnico v Sloveniji. Slovenski narod je hvaležen za vsako pomoč, ki jo je prejeli od nas skozi našo religiozno akcijo, vendar pa želi, kot je pojasnil dr. Neubauer, da bi v bodoče zbirali sredstva za tak trajni projekt kot je mladinska bolnica, sanatorij za tuberkulozne, dečji dom in podobno, česar narod v domovini sam še mnogo let ne bo mogel za vse potrebe zagotoviti. Tako poslopje bi bilo obenem tudi trajni spomenik za delo, ki so ga zavedni in osvobodilni borbi naklonjeni ameriški Slovenci izvršili v korist svoje stare domovine. (Glej posebno naznanilo v tej številki o ustanovitvi fonda za mladinsko bolnico v Sloveniji.)

Ob priliki letnega zborovanja Sveta južnih Slovanov v Kanadi dne 16. in 17. februarja v Torontu, bo Slovenski ameriški narodni svet zastopal po svojem predsedniku Etbino Kristanu.

Amer. slovenskemu kongresu je bila odobrena letna podpora v znesku \$200. Če se uresniči namen Združenega odbora, da bi se to poletje istočasno in v istem kraju vršile konvencije hrvaškega, srbskega, bolgarskega, macedonskega ter slovenskega narodnega sveta, drugi dan pa bi se vršil novi jugoslovanski kongres v Ameriki, bo SANS v tem pokretu aktivno sodeloval.

V zadnjih dveh mesecih so bile ustanovljene nove podružnice v Gallupu, New Mexico (št. 107) in na zapadni strani Detroita (št. 108), kjer je na ustanovni seji pristopilo 62 novih članov in članic. V Gallupu je le malo število Slovencev, toda so večinoma vsi naprednega mišljenja in so se že pred ustanovitvijo SANSove podružnice udeleževali na političnem in religioznem polju v korist Slovenije in Jugoslavije. V Detroitu je bila ustanovljena prva SANSova podružnica, ki je bila in še je naša velika opora. Toda že prva seja nove postojanke je pokazala, da zapadna stran Detroita nikakor ne bo zoostajala. Poleg letne članarine po \$2 od vsakega člana je predsednik Jože Ko-

zar določil po \$1 za vsakega iz svojega žepa. To je pač lep pogled, ki je vreden posnemanja in naše beležke. Tajniku Modicu se obeta mnogo požrtvovalnega dela, našim v stari domovini pa večje koristi.

Kje bo ustanovljena podružnica št. 109?

VOJNI LADJI "IOWA" IN "MISSOURI" predno sta dospeli v tokijski zaliv. Na slednji so predstavniki japonskega cesarja dne 2. sept. podpisali kapitulacijo, in s tem je Hirohito uradno priznal, da je vojno izgubil.

Jugoslavlani na svetovnem pozorišču

Dasi se v reakcionarnih listih Amerike in Anglije še vedno vodi najbolj zahrbtna kampanja proti Jugoslaviji (in proti drugim slovenskim državam), dobivajo jugoslovanski predstavniki na konferenci Združenih narodov čedalje večji prestiž in prominenca. Dr. Stojan Gavrilovič, tajnik ministrstva za zunanje zadeve, je bil izvoljen za načelnika mednarodne komisije, ki je v Zd. državah iskala primerno mesto za bodočo prestolico in dom Združenih narodov. Jugoslovanski veleposlanik v Washingtonu Stanoje Simić je bil eden izmed treh glavnih kandidatov za najvažnejšo pozicijo v organizaciji Združenih narodov — za tajništvo. Dasi ni bil izvoljen, je značaj njegove močne kandidaturo dokazal, da vidijo zastopniki Združenih narodov v Titovi vladi vse nekaj drugega kot pa bi reakcionarni lisjaki radi svetu predstavili novo Jugoslavijo. Jugoslavija je tudi dobila važno mesto v odboru za socialne in ekonomske zadeve ter na odboru za kontrolo atomske energije.

Na prvem zasedanju Združenih narodov je po dvoranji zopet donel mogočni glas podpredsednika jugoslovanske zvezne vlade Edvarda Kardelja, ki je opozoril vse zastopnike na pravilne zahteve Jugoslavije glede ureditve bodočih mej med Jugoslavijo in Italijo. Kardelj je bil nekaj dni pred volitvami operiran v Ljubljani na vnetem žolčniku in se je v neverjetnem času "izlizal". Poleg Kardelja, Simića in Gavriloviča zastopajo Jugoslavijo na konferenci minister Kosanovič in londonski veleposlanik Leontič.

Zavezniki komisiji, ki sestavlja mirovno pogodbo za Italijo, je Jugoslavija predložila svoje končne zahteve glede novih meja. Jugoslavija zahteva vse ozemlje vzhodno od črte Pontabl-Tercent-Čedad-Krmin-Tržič in Grad. Vse zaledje (sedanja italijanska Koroška, Rezija, Beneška Slovenija, Slovensko Primorje in slovenska Istra) naj bi pripadalo slovenski republiki, ostala Istra pa hrvaški republiki. Tržaška luka naj bi postala mednarodno pristanišče z najboljšimi pogoji za prost prevoz blaga preko jugoslovanskega ozemlja, mesto Trst pa bi postalo samostojna federalna republika s svojim lastnim parlamentom in z sorazmernim zastopstvom v zvezni skupščini v Beogradu.

Jugoslavija je javno povedala, da pod drugačnimi pogoji ne sprejme italijanske mirovne pogodbe. Zavezniki komisija je pričela ugotavljati etično (narodnostno) mejo med Italijo in Jugoslavijo v začetku tega meseca. Komisija, sestojeca iz 20 članov, je odpotovala na lice mesta.

Glavna nasprotnica jugoslovanskim zahtevam je Anglija, katero do gotove meje podpira tudi Amerika, medtem ko ima Jugoslavija glavno oporo v Sovjetski zvezi. Stališče Kitajske, kateri je Rusija zadnje čase dala precej koncesij v Mandžuriji, kakor tudi stališče Francije pod novim predsedništvom, — ob času pisanja teh vrstic še ni poznano.

V glavnem pa je borba za Trst in juoslovanske pokrajine pod Italijo borba med britanskim imperializmom in prodiranjem slovanstva proti zapadu; njuno križišče je severni Jadran s Trstom na čelu. Slovenija je po-vojnovo postala igraina figura v mednarodni šahovski igri, v kateri sta se spoprijela stari mojster Anglež in mladi orjak Slovan za evropsko prvenstvo.

Dosedanja angleška zunanja politika je pokazala, da se britanski imperialisti, brez razlike na ideološko porazdeljenost bivše in sedanje vlade, niso v zadnji vojni veliko naučili.

Mirkó G. Kuhel, tajnik.

O STAVKI JEKLARSKIH DELAVCEV

Pueblo, Colo. — Ko to pišem, je stavka jeklarskih delavcev v polnem zamahu. Predno bodo te vrstice objavljene, bo morda že poravnana. Pueblska jeklarna počiva. Nobenega obrata ni v njej. Nihče ne sili vanjo, da bi hotel kaj producirati. Jeklarna ima tri vhode. Pri vseh so unijske straže dan in noč. Ni verjetno, da bo ta kompanija poskusila obratovati z neunijskimi delavci. Kdor želi kaj takega je sebičnež ali pa ignorant. V tej stavki je prizadeta vsa jeklarska industrija v Zd. državah in na tej podlagi se bo boj tudi izravnal.

V tem boju med kapitani in hlapi se ne gre za priznanje unije temveč za večji kos kruha, ali, kot nekateri unijski voditelji poudarjajo, za ameriški življenjski standard. Dobi se pa tudi govornik, ki uvideva pomem gigantnega boja med delom in kapitalom. Ta boj je — rekli bi — mirna revolucija v naših državah; je to predhodna doba v čas, ko bo delavec lastoval sredstva produkcije vseh dobrin, ki jih potrebuje človeška družba.

Človek se globoko oddahne, ko sliši, sempatam, — govornika: "Zdaj vidimo, koliko zastopnikov imamo v kongresu. Ali ni že čas, da izvolimo jeklarske delavce zastopnike izmed nas — iz našega "rank and file", da nas bo reprezentirali v poslanski zbornici, v senatu in legislativah, ne pa take, kot jih imamo sedaj, razne "filibusterje".

Sedanja unija jeklarskih delavcev (CIO) ne bo utrpela poraz kot ga je pred petindvajsetimi leti, ko je bila unija razpršena kot pena iz milnice. V sedanji borbi bo pridobila. To se zgodi, ker zida na znanju, da mora postati tudi politično močna, tako močna, da bo lahko pokazala pot in vzgled ostalemu ameriškemu delavstvu. Kajti izhod si mora najti, če hoče, da

pridemo v dobo "malega človeka". Sedaj se bori le za boro ek-sistenco, a cilj je, da bo i on — mali človek — deležen produktov v zadostni meri in socialne zaščite od rojstva do groba. Da bo tudi on — ta pozabljeni človek — imel delež od ogromnih dobičkov — ne pa kot je sedaj, ko imajo le lenuhi iz vrhne plasti vso pravico jemati in si svoja ogromna bogastva še bolj kupičiti. Delavni masi pa, povzročajo revščino in večno skrb za obstanek.

Slovenci v Pueblu smo — saj mislim sem, da smo — vsi v uniji CIO. Pa ni tako. Jih je še veliko, ki niso v uniji. Kaj naj bi bil vzrok? Je-li strahopetnost, ali ponižnost, ali oboje?

Tisti, ki se niste v uniji, je boljše, da to storite, namreč da čimprej stopite vanjo. S tem nimate izgubiti ničesar. Lahko pa pomagate, da se za skupnost veliko pridobi!

Človek delavec, vprašaj se, kam spadaš? Ali med lenuhe vrhne plasti ali med ogromno večino delavnih ljudi? Spoznaj samega sebe. Sezi po znanju, in ko ga dosežeš, ne boš klecnil kolena pred nikomur. — Ante.

Zgodovinska anekdota

Ko so nesrečnega angleškega kralja Karla I. na ukaz parlamenta odpeljali v ječo, je dejal kralj spremljevalcem: "Mislim, da nimam nikomur drugemu polagati račune za svoje delo, kakor samemu Bogu." — "Saj mi baš mislimo," je odgovoril eden od sodnikov, "da vas pošljemo k njemu, da mu boste lahko položili račune."

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

TRINER'S BITTER WINE
V 60 letih so Slovani porabili milijone steklenic TRINERJEVEGA GRENKEGA VINA.
Najvišje odlikovanje na sedmih mednarodnih razstavah
Vsebuje 200 edinic Vitaminov B1 na unco. Zelo zdravo!
Slovensko podjetje. Jemljite po navodilih. V vsah lekarnah.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA
Parkview Laundry Co.
1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.
Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno
TELEFONI: CANAL 7172—7173

ZA LIGNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
ADRIA PRINTING CO.
Tel. MOHAWK 4707
1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)
čunajo, da štejejo Mihajlovičeve čete kakih 35.000 mož, ampak na pomlad bodo narasle na okrog 75.000 mož.
Edino v razdejanih krajih — kot v Bosni, Crni gori, v raznih krajih Slovenije in v Liki na Hrvaškem se lahko reče, da je partizansko gibanje definitivno popularno. Bilo je v teh krajih, kjer se je dogodilo proti okupatorjem največ odpora in so Nemci uganjali najnasilnejše represalije.

V Srbiji, ki je pod okupacijo izmed vseh krajev Jugoslavije najmanj trpela, pa se zdi, da je ljudstvo z Mihajlovičem. Srbiji je bilo razdejanje prihranjeno, ker so se četniki borili rajše proti partizanom kot pa zoper Nemce. Svoje postopanje so opravičevali, da je njihov glavni sovražnik komunizem in da bodo Nemce itak že zavezniki sami premagali.

Glede Hrvaške pravi, da je ljudstvo še z Vladkom Mačkom, a v Sloveniji za Titov režim ni toliko nepopularen kot v drugih krajih. Vzrok je tržaška zmešnjava in pa ker Titova propaganda trdi, da zavezniki na Primorskem zatirajo Slovence. In pa da ne puste, da se bi Primorska pridružila Jugoslaviji.

"Zrno", ki ga je White v poročilih iz Jugoslavije našel, je njegovo priznanje, da so se četniki borili rajše proti partizanom kakor proti Nemcem. Tudi je pravilno rečeno, da Angleži in Američani vsled svojega stopanja na Primorskem v Sloveniji ne morejo biti priljubljeni. Ampak drugače pa White o razmerah tam pretirava, kar mu je povedal Anton Garden v "Daily News" jako dobro.

Resničnost pregovorov

Rana ura — zlata ura. Ni vse zlato, kar se sveti.
Vrč hodi tako dolgo k vodnjaku, da se razbije. Črepinje prinesejo srečo.
Ljubezen gre skozi želodec. Zelodec je laže zadovoljiti kakor oči.
Kdor molči, devet jih ukroti.

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravnistvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zaveznega delavca agitirati za svoje glasilo Proletarec.
Ako je ime kakega zastopnika v sledčem seznamu izpuščeno, naj nam sporoči pa bomo imenik radevolje popravili.

- CALIFORNIA.**
Fontana: John Pečnik.
Oakland: Anton Tomšič.
Los Angeles: Frank Novak.
San Francisco: A. Leksan.
- COLORADO.**
Crested Butte: Ant. Slobodnik.
Pueblo: Ludvig Yoxey.
Walsenburg in okolica: Edward Tomšič.
- ILLINOIS.**
Chicago in okolica: Frank Bizjak, Joseph Oblak, Chas. Pogorelec, Petere Verhovnik in Frank Zaitz.
La Salle in okolica: Anton Udovih in Leo Zevnik.
Springfield: Joseph Ovca in John Goršek.
Virden: Fr. Hiersich.
Waukegan-No. Chicago: Martin Judnich.
- INDIANA.**
Indianapolis: Mary Stroj.
- KANSAS.**
Arma: Anton Shular.
Arcadia: John Shular.
West Mineral: John Maroll.
- MICHIGAN.**
Detroit-Dearborn John Zornik, Joe Koršič, Joseph Klarich in John Plachtar.
- MINNESOTA.**
Buhl: Max Martz.
Chisholm: Frank Klun.
Duluth: John Kobi.
Ely: John Teran in Jacob Kunstelj.
- MISSOURI.**
St. Louis: John Spiller.
- MONTANA.**
Butte: Anton Zugel.
East Helena: Joseph Mihelich.
Red Lodge: K. Erznožnik.
- NEW JERSEY.**
Elizabeth: Amalia Oblak.
- NEW MEXICO.**
Gallup: Mary in Jennie Marinšek.
- NEW YORK.**
Gowanda: James Dekleva.
- OHIO.**
Akron-Barberton: Mike Kopach.
- PENNSYLVANIA.**
Bridgeport in okolica: Joseph Snoy in John Vitez.
Cleveland: John Krebel, Anton Jankovich in Frank Hribar.
Fairport Harbor: Lovrenc Bajc.
Girard: John Kosin in Andrew Krvinja.
Libon-Power Point: Jacob Bergant.
Maple Heights: Frank Volkar.
Pewhatan Point, O.: John Guzel.
Warren: Joseph Jež.
- ALABAMA.**
Alikuppa: Geo. Smrekar.
Avella: Frank Bregar.
Carmichael: Anton Zupančič.
Crafton-Moon Run: Jennie Jerala.
Canonsburg-Strabane: John Terčelj, Vinko Peternel in Marko Tekavec.
Export: Jos. Britz.
Forest City: Anthony Drasler Jr.
Hermistie: Anton Zornik.
Imperial: Frank Augustin.
Johnstown in okolica: Frank Cvetan.
- ARIZONA.**
Latrobe: John in Mary Fradel.
Houston: Louis Britz.
Library: Nick Triller.
Meadowlands: Martin Bajc.
Park Hill-Conemaugh: Frank Podhoy.
Sharon: Joseph Cvelbar.
Potovalna zastopnika za Proletarca, Ameriški družinski koledar in Majski Glas za zapadno Penno Anton Zornik, Hermistie, za Cambria in Somerset okraj pa Frank Cvetan, Johnstown.
- WASHINGTON.**
Seattle: Lucas Debeljak.
- WEST VIRGINIA.**
Elm Grove: Frank Kosem.
Star City: Lawrence Selak.
Thomas: Lenhart Werdinek.
- WISCONSIN.**
Milwaukee in West Allie: Louis Barborich.
Sheboygan: Frank Stih.
Willard: Matt Malnar.
- WYOMING.**
Kemmerer in okolica: Anton Tratnik in John H. Krainik.
Rock Springs: Frank Remitz.

NAROČITE
AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR
svojem v starem kraju.
Stane \$1.65 s poštnino vred. Pošljite nam točen naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.
Letošnjega koledarja mora v stari kraj najmanj tisoč izvodov!
Ljudje tam ga bodo veseli, ker je njim posvečen.

BRAZEN BUT LEGAL

The January issue of "Textile Labor," official organ of the Textile Workers' Union of America, carries a story that shows how well the interests of the nation's corporations were safeguarded during the war years. It concerns the Union Manufacturing Company, of Union Point, Ga.

In an effort to discourage union organization, Harold Lamb, company president, distributed a bulletin among his employees which warned them of the heavy strike losses workers would sustain and, at the same time, gloatingly proclaimed that "any losses we (the company) sustain in 1946 will be made up to us by government out of our profits in 1944 and 1945."

"Just as brazen as that!," commented "Textile Labor." Well, yes, it is a brazen admission. But it's true. And it's likewise legal.

Who made it legal? The answer is that the public officials elected by the votes of workers did the job. When? The answer is it was done during the regime of the late President Roosevelt, the golden idol whom so many common people worshipped.

Roosevelt signed the bill that made it possible for corporations to recover billions of dollars of taxes if their post-war profit failed to hold out. The workers didn't know much about it then. Certainly they didn't know that the tax refund measure was, in reality, a union-busting law.

Working people, who took Roosevelt handouts as a substitute for justice, may gripe about the Roosevelt administration's concern for the future of private-profit industries. But that won't do them any good now.

The only really effective thing that America's workers can do to safeguard their future is to use their power to take over the industries and the nation's resources for all the people. That way lies justice and freedom, not the favors of a "kind" master.—Reading Labor Advocate.

INDUSTRY'S PICKET LINE

No masters of industry are to be seen carrying placards and trudging doggedly through ice and snow around closed factories.

When you draw around \$150 an hour, sleeping or waking, every hour of the day, you can do your picketing much more comfortably.

All you have to do is sit in a swivel-chair and give orders to hold up production until you get the prices or profits you want; or to say to the unions "there is nothing to negotiate," or "there is nothing to be gained through collective bargaining."

Somewhere amid the overstuffed chairs and deep carpets of Wall Street skyscraper offices, big business organized its own kind of picket lines long ago.

Financiers whose names are hardly known to the public but who determine the policies of many of our biggest corporations, decided to hold up reconversion—and to hold up labor and the public—until they won their full demands.

Through the policies they laid down to management, they placed an invisible, but most effective, picket line around American industry.

Full production was not to be permitted, they said, until after the excess profits tax was repealed. Even after that, it was to be held up until prices were raised. And workers were to be admitted to work only at wage rates which would keep their take-home pay far below wartime levels.

Inscribed on the invisible placards of industry's picket line is the one word, "No"—"No" to the unions when they ask for higher wages; "No" to the government when it asks negotiations and makes fact-finding awards; and "No" to the public when it asks full production of consumers' goods.—CIO News.

It's Nice System For The Owning Class — But How About Workers?

By RAYMOND HOFSEES, Editor, Reading Labor Advocate

WHEN PHILIP MURRAY, CIO President urged the government to take immediate steps to outlaw gigantic tax refunds to American corporations, he was asking the Truman administration to undo one of the actions of the Roosevelt administration.

I am not asking why Murray and organized labor generally did not fight that piece of class legislation when it was in the making nor to raise the question of why Congress enacted and the President signed such a law. I believe I know the answer. It was because "there was a war on" which required the full cooperation of all economic factors in the nation and because Congress, the President and Organized Labor knew that profits, and not patriotism, was the only thing that would secure the cooperation of the few who really own the United States of America.

Tax refunds was the price that the owning class demanded.

THE FACT IS that—so long as the economy of the nation is permitted to remain private property, and so long as the right of owners to reap profits from mere ownership is recognized—the owners have the rest of the nation at their mercy.

The people who do the owning need not open their mills if they don't want to. They can dictate the terms under which wealth will be produced and let the rest of the nation go hang until those terms are met. And that is precisely what they have been doing—in peace and in war—right along.

AN EXAMPLE OF how utterly indifferent to the general welfare private-profit business really is was furnished during the depression that began in 1929 and lasted until the waste and profits of war provided the only incentive for industrial activity that capitalist business recognizes.

Millions of people were idle and poor—poor in pocket and poor in spirit—during that dismal decade and for no good reason. The

country was just as rich then as it was during the war years. The metals and minerals were all in the ground. The land was just as fertile. The people were just as eager to produce and consume the products of industry. But millions had to remain idle and hungry just the same because the owners of the nation's resources refused to permit their use under any terms that did not provide a profit.

An then, again: when the war called for an expansion of their industries, did private corporations rush to meet the national needs? They did not. They knew that the industries already in existence were able to produce all and more than could profitably be sold under normal capitalist conditions. They knew that, after the war, there would be no profits on their war investments. And so while workers continued to invest their lives for the nation, private capital refused to invest its own dollars and forced the general public, through the government, to build the industries that were necessary for the winning of the war.

I AM RECALLING the cold-blooded "business" practices of corporation heads, now because they explain why it was that Labor's leaders and the people's representatives in Congress and President Roosevelt tolerated a law which made taxes a permanent "take" from working people but only a loan from the owning class. They had to do it. As "Schnozzle" Durante would state the case, "them were the conditions that prevailed."

That's the way the capitalist private-ownership and private-profit system works. It's the only way it can work. Capitalism could not live any other way.

MORE DOCTORS NEEDED The Labor Department urges veterans and others to study medicine. It insists that by 1950 we will be short 20,000 doctors.

THE MARCH OF LABOR

PRODUCTION

THE MANPOWER WHICH MIGHT HAVE BUILT 90,000 FIGHTER PLANES WAS LOST TO THE NATION IN 1940 BY INDUSTRIAL ACCIDENTS WHICH KILLED 16,000 WORKERS AND INJURED ONE AND A HALF MILLION OTHERS.

264

CORPORATE PROFITS FOR 1944—AFTER TAXES—INCREASED 198% OVER THE 1936 TO 1939 PEACETIME PERIOD.

YOU STRENGTHEN ALL OF ORGANIZED LABOR EVERY TIME YOU PURCHASE UNION LABEL GOODS. LOOK FOR THIS UNION LABEL UNDER THE SWEATBAND OF THE NEXT HAT YOU BUY.

WE CANNOT AFFORD TO LET ANY GROUP OF CITIZENS, ANY INDIVIDUAL CITIZENS, LIVE OR LABOR UNDER CONDITIONS WHICH ARE INJURIOUS TO THE COMMON WELFARE...

THEODORE ROOSEVELT

REMEMBER... BUY U.S. WAR BONDS TODAY—FOR TOMORROW!

CONSUMERS CO-OPS WILL GROW FASTER

When we cast our first vote, a majority of the people in the United States lived on farms. Now about 80% of the people live in small towns and cities. This nonagricultural 80% of our people think more and more in terms of what affects them as consumers.

In the cooperative movement there are two groups more or less well defined. One group seeks to lower living costs and thus increase consumption. The other seeks to raise prices on commodities produced, or labor sold.

Since all people are consumers, regardless of whether or not they are producers (children and old people, generally speaking, are not producers), it follows that the consumers' approach to the solution of the world's economic problems will have greater and greater appeal in the United States as time passes, as is, and has been the case, in the older nations.

It is, perhaps, inevitable that consumer co-operatives will grow faster as time goes on, than the strictly producer, because as consumers, our wants and needs are more or less identical. As consumers we all want an economy of abundance, and if we ever get an economy of abundance it will be because consumers organize to get it.

If you think this out you will see that social security programs are closely tied in with the same urge that drives the masses of people toward the cooperative movement. Perhaps you will also come to regard our national debt, now so large that the government is compelled to reduce the interest rate almost to the vanishing point, as something in the way of a social blessing, because it destroys or muzzles one of the monsters which has, thru the ages, sucked the life blood of society, namely interest. Remember, interest is called "usury" in the Bible.—A. W. Ricker, in Farmer's Union Herald.

How Do They Got Away With It?

The price the consumer pays for coal includes the cost of carrying workmen's compensation; that is, the OPA allows the mine operators to add to the selling price of coal enough money to insure every mine worker under the respective State's workmen's compensation system.

Despite this, it is revealed that the victims of the December 26th disaster in the mine of the Kentucky Straight Creek Coal Co. at Pineville, Ky., were not covered by workmen's compensation insurance. The company pocketed the price increase allowed for this purpose, thumbing its nose at both its workers and the public.

A somewhat parallel case was that revealed several years ago, when the OPA permitted a coal price increase to cover overtime pay for Saturday work. The previous price had been based on a five-day week, no overtime being worked and therefore no overtime rates being paid. In order to increase the output of coal, so vitally needed for war purposes, the OPA put through a price increase to cover the extra pay for overtime. Months later it was found that many mine operators, although receiving this increased price for their coal, based on overtime rates, were still operating on the old five-day schedule and were paying not one cent for overtime. Here, again, the operators were brazenly pocketing the increase while the workers and the public were left holding the bag.

What we want to know is: How is it they are able to get away with this form of robbery? When are the workers' and the public interests going to be safeguarded?—The Brewery Worker.

HOW RUEBEN TRIMMED "SUCKERS"

Reuben E. McGuigan played a "sure thing" game, using various "aliases," the Department of Agriculture charged this week.

Under one name, he ran the International Market Forecast Bureau. He advised its subscribers to sell or buy cotton or grain, because prices were going up or down.

Under several other names, he bought or sold cotton and grain "futures" through brokerage firms—always doing just the opposite of what he advised the clients of his "bureau." When he told them to buy, he sold, and the other way around.

The clients who took his advice lost their money, but they pushed the price up or down to help McGuigan make profits.

Anyone who takes advice from even an honest "forecaster"—in the grain, cotton or stock market—is a "sucker." If the forecaster really knew what was going to happen, he would get rich, by playing the market himself, instead of giving advice.—Labor.

LEADS WORLD!

America lost nearly 750 merchant ships due to enemy action during the war, but it has still as four times as many such vessels as it had in 1939, the Maritime Commission revealed.

The report of the commission showed the U. S. wound up hostilities with 5,529 seagoing cargo ships of 1,600 tons or more, more than the rest of the world combined. The "unprecedented" shipbuilding job performed by American workers made it possible for this country to become the world's leading maritime power, the commission added.

ALABAMA NEGROES MAY VOTE

For 75 years, Negroes have not been permitted to vote in Democratic primaries in Alabama. The other day the Democratic Executive Committee changed the rule, but provided "qualifications" calculated to bar voters who were not acceptable to the machine.

SOME ODDS AND ENDS

The House Un-American Activities Committee, alias the Rankin Committee, has just passed its first birthday. There's one baby that hasn't shown any signs of growing in wisdom and judgment with time.—The Cincinnati Post.

More merchant seamen lost their lives during the invasion of Mindoro in the Philippines than did soldiers and sailors who participated in the action.

Despite many handicaps, the American people managed to spend a record amount of money during the holidays. The scarcity and poor quality of the goods were nicely offset by their high prices.—Howard Brubaker in The New Yorker.

A Boer War veteran was decorated by the Mayor after 43 years. Maybe he will get a house to live in after another 43. — St. Louis Post-Dispatch.

Two hundred and fifty miniature toilets were mailed to members of the New York Legislature by the Uninformed Prison Officers Ass'n, Inc., in a campaign to get toilets for Sing Sing guards. Pointing out that more than 50 years ago most cells for inmates were provided with flush toilets, Dan Harvey, president of the association, said: "All we want is to be on a par with the inmates, and surely that's not too much to ask for in the atomic age."

The only excuse vouchsafed for the British presence in Java is that they're doing it for a pal. Like murder, empires are becoming a little hard to explain.—H. V. Wade in The Detroit News.

In Fredonia, N. Y., a seed company received an urgent request for a shipment of sauerkraut seeds... in Newark, N. J., a taxpayer sought a deduction in his income tax for making blood donations... in Indianapolis a man set fire to the hair on his chest when he yawned and his cigarette dropped inside his shirt... and in Kansas City the editor of The Star was asked by a letter writer, "Is it true that anyone over six feet tall doesn't have to pay taxes?"—W. E. Farbstain in The New York Times Magazine. (From The Brewery Worker.)

WHY COMPANIES PROVOKE STRIKES—TAX REFUNDS WILL PAY LOSSES

Washington, D. C. — One of the frankest admissions so far made that employers are using tax "savings" to finance a war against labor has come from a big textile plant in Union Point, Ga.

It is owned by the Union Manufacturing Company, and union workers have gone on strike because the management refuses to put into effect National War Labor Board orders.

In response, the company, in a circular distributed to employees, brazenly boasted that it will lose nothing from the walkout.

"Any losses we sustain in 1946 will be made up to us by the government out of our profits in 1944 and 1945," the circular declared.

What the company referred to was that, under the "carry-back" provisions of the tax laws, passed by Congress to facilitate reconversion, it will be entitled to rebates from Uncle Sam, which will be sufficient to take care of any losses it may sustain in the next two years.

STILL KILLING COAL MINERS

Another dust explosion in a West Virginia coal mine. More workers killed, more widows, more orphans. Every expert agrees such tragedies are unnecessary.

The cost of "rock dusting" the mine and other safety measures would be comparatively trivial, but the mine owners' hunger for profits makes them careless about human lives. When the state legislature attempts to strengthen the law, powerful lobbies swoop down on the capital.

A Federal law, rigidly enforced, is the only way out. The mine which refuses to adopt safety devices should be closed down and kept closed until reasonable safety is assured.

Exactly Attorney—Where was the defendant milking the cow? Witness—It's hard to describe, judge, but if you'll bring in a cow, I'll show you the exact place.

TWO PLUS TWO EQUALS FOUR

We are thoroughly in favor of Labor's demand for a standard of living at least as high as that which prevailed during the war. For that matter, we want workers to get the full value of the product of their toil undiminished by deductions for profit.

However, while we are willing and anxious for workers to get more of the good things of life, we are not going to permit them to be kidded. Even when they err themselves we are going to insist upon calling attention to their errors, mainly because we are of the working class and can't afford errors.

Accordingly, we warn the working people of America against any plan for wage adjustments that permits employers to recover wage raises by increases in selling costs.

That, we insist, is no way of elevating living standards. On the other hand, it is a device for managing the great national debt which has accumulated during the capitalist era and of making wages after raises less valuable than they were before.

The value of a worker's earnings is not measured by the figures on the pay check. It is what a worker gets in the market when he exchanges his pay for the things he and his family needed that determines labor's reward.

Moreover, price increases do more than balance—or over-balance wage raises. They are a clever, and none too subtle, way of cheating people out of the dollars they have saved. We don't need a hypothetical case to demonstrate what we mean; it has happened.

Thus, a worker who saved \$18.75 in "the best investment in the world" three years ago had invested the equivalent of close to four tons of rice coal. Today, the present value of his "investment" is slightly more than two tons of the same commodity. The more he has saved the greater has been his loss. If wages AND prices continue to rise the loss will continue to become greater.

Workers don't have to understand economics to know when wage increases are in dollars only and not in goods. An so it can be expected that the present strike wave that is engulfing the nation will not be the last one—if prices advance with or beyond wages. The level is likely to go up and up until it will be an easy matter for the system to pay its debt to Americans who sacrificed to finance the war in the capitalist way.

It's as simply as two plus two equals four that when wages go up a dollar and prices are raised to enable employers to "recapture" that dollar nobody has gained anything in wages but somebody has lost something in savings.

Wage raises that come out of the profits of owners are gains for the workers. Price raises that make dollars less valuable are, among other things, a clever and possible a dishonest way of discounting of a debt to the people.—Reading Labor Advocate.

THE ISSUE OF DEMOBILIZATION

General Eisenhower has injected some measure of order and stability into the demobilization process, but his intervention clearly fails either to make any fundamental change in an ill-conceived system or to bring any comfort to its victims. The General is probably not to blame. Too much has already happened that cannot readily be undone. Convinced of the danger that he will too soon "run out of army," he cannot, for example, undo the harm caused by General Marshall's unfortunate assurance of three months ago that all men with two or more years of service would be eligible for discharge in March. He cannot restore the morale of men who had every right to expect their freedom, on points, in February and who are now told that they must idle away another six months of their lives. Nor can he alone make the sweeping change in the entire demobilization system that was officially hinted at when the G. I. demonstrations reached a peak two weeks ago. Any drastic change involves the framing of a clear-cut occupation policy—and that is a job for Congress and the President, not the Chief of Staff.

Admiral Leahy, the President's military adviser, is quoted by Drew Pearson as saying that our forces in Germany and Japan could be curtailed, without sacrificing their effectiveness, to the point where the task could be handled by volunteers expressly recruited for the purpose, while the Pacific islands could be safely left to policing by the navy. Adequate manpower is available—and more would be available to the degree that the army were rid of its caste discriminations and other objectionable features. The real question is one of intelligently distributing that man-power.—The Nation.

SOUND ADVICE FROM WALL STREET

Crooks are racketeers, says the "Wall Street Journal", have found a "pot of gold." It's the savings of war workers and veterans, and "the war bonds tucked away by hard-working Americans during the past four years."

The "Journal" fills three columns with a list of schemes, both old and new, by which workers, veterans and their families are being fleeced of "hundreds of millions of dollars."

It gives some good advice. Summed up, it means don't buy anything until you get the facts about it and know the seller is reputable. Before you invest, investigate.—Labor.

HOW WE'VE RUINED FERTILE LAND

In the past 100 years, Americans have destroyed 230,000,000 acres of formerly fertile farm lands, or more than six times the area of New York state. The destruction is rapidly continuing. Unless it is stopped, America faces a hungry future.

That startling warning was issued by Hugh H. Bennett, chief of the U. S. Soil Conservation Service. He said the United States has 460,000,000 acres of good farm land left, or only twice as much as has already been destroyed.

The destruction was caused by poor methods of cultivation and unchecked erosion, Bennett explained. He declares that we cannot afford to waste another acre.

LOSES OUT AGAIN

The Duke of Windsor returned to his native land recently, hoping to be appointed Ambassador to France. He was turned down. The best he could get was the promise of the governorship of a British colony in Africa or the West Indies.

WHY 30-HOUR WEEK IS INEVITABLE

"An almost human machine which will eliminate the need for bowling pin boys" has been invented by an employee of the Electric Boat Company, Groton, Conn., a news item says.

Probably boys are better off at home than at bowling alleys, but this invention is an extreme example of the fact that practically no job is safe from "technological progress." Who would have thought a machine could pick up the scattered pins and set them up again?

Jobs vanish and the need for human labor decreases constantly. The only practical answer to this problem is a reduction in working hours. Some day the 30-hour work-week will be adopted by sheer force of necessity, but why wait for another depression and thus cause needless human suffering?—Labor.

HUGE LOSSES

Uncle Sam is due to take a terrific beating on surplus war property. Federal officials revealed in November. They predicted the government will be lucky if it recovers 25 per cent of the value of such surplus, estimated at all the way from 60 to 100 billion dollars.

Vast quantities of planes and aircraft parts have become obsolete and will be sold for scrap, it was explained. Many shipyards and other facilities built during the war are useless for peace-time purposes, the officials declared. A good deal other equipment, much of it scattered around the globe, will be "sold for a song."

Self-respect is the noblest garment with which a man may clothe himself.—S. Smiles.

Prudence is the necessary ingredient in all the virtues.—Jeremy Collier.